

**Suomenhevosen käyttö Green Care -
toiminnassa, lännenratsastuksessa ja
ratsastusjousiammunnassa**
Liiketoiminnallinen näkökulma

Siiri Toikkanen

Opinnäytetyö
Tammikuu 2021
Luonnonvara- ja ympäristöala
Agrologi (AMK), maaseutuelinkeinojen tutkinto-ohjelma

Tekijä(t) Toikkanen, Siiri	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Päivämäärä Tammikuu 2021
	Sivumäärä 56	Julkaisun kieli Suomi
		Verkojulkaisulupa myönnetty: x
Työn nimi Suomenhevosen käyttö Green Care -toiminnassa, lännenratsastuksessa ja ratsastusjousiammunnassa Liiketoiminnallinen näkökulma		
Tutkinto-ohjelma Agrologi (AMK), maaseutuelinkeinot		
Työn ohjaaja(t) Kaihlajärvi, Hanna		
Toimeksiantaja(t) Niinikoski, Marianne / Päämäärätietoisesti uutta liiketoimintaa Pohjoiseen Keski-Suomeen -hanke		
Tiivistelmä <p>Suomessa maaseudulla on tapahtumassa rakennemuutos, jossa suositaan suuria tilakkoja. Kaikilla ei ole mahdollisuutta tilakoon laajentamiseen, joten heidän on etsittävä uusia liiketoimintamuotoja. Suomenhevosten määrä on laskenut maaseudun koneellistumisen ja ulkomaisten tuontihevosten myötä, joten sen asemaa tulisi nostaa Suomen ainoana kansallisrotuna. Tutkimuksessa selvitettiin suomenhevosen käyttöä Green Care -toiminnassa, lännenratsastuksessa ja ratsastusjousiammunnassa liiketoiminnallisesta näkökulmasta, jolloin tuotiin rodun monipuolisuutta esille näissä ei niin tunnetuissa lajeissa.</p> <p>Tutkimuksessa käytettiin case-tutkimusmenetelmää. Tutkimus toteutettiin Webropol-kyselynä sekä puhelinhaastatteluina, jotka toteutettiin kesällä 2020 alan yrittäjille. Tietoperustaa kerättiin eri hevosjärjestöjen julkaisuista, yhdistysten ja yritysten verkkosivuilta sekä aiemmista tutkimuksista ja muusta kirjallisuudesta.</p> <p>Tuloksista selvisi, että suomenhevonen sopii niin Green Care -toimintaan, lännenratsastukseen kuin ratsastusjousiammuntaan. Green Care -toimintaan sisältyi paljon eri palvelumuotoja. Lännenratsastuksessa ja ratsastusjousiammunnassa yritysten liiketoiminta koostui lähinnä valmentamisesta tai hevosen vuokrauksesta. Kouluttautumista lännenratsastuksen valmentajaksi löytyi vähän ja ratsastusjousiammunnan opit oli haettu kaikki ulkomailta ja muilta lajin ammattilaisilta. Green Care -toiminnan pariin löytyy paljon kattavia koulutusmahdollisuuksia.</p> <p>Green Care -toiminnan ja ratsastusjousiammunnan suosio on nousussa. Hyvinvointi on kasvava ala ja ratsastusjousiammunta on vielä uutta Suomessa. Lännenratsastuksen osalta alkuinnostus on ohi, mutta lajiin löytyy kiinnostusta.</p>		
Avainsanat (asiasanat) Suomenhevonen, liiketoiminta, Green Care -toiminta, lännenratsastus, ratsastusjousiammunta		
Muut tiedot (salassa pidettävät liitteet)		

Author(s) Toikkanen, Siiri	Type of publication Bachelor's thesis	Date January 2021 Language of publication: Finnish
	Number of pages 56	Permission for web publication: x
Title of publication Using the Finnhorse in Green Care, western riding and horse archery Business perspective		
Degree programme Agricultural and Rural Industries		
Supervisor(s) Kaihlajärvi, Hanna		
Assigned by Niinikoski, Marianne / Päämäärätietoisesti uutta liiketoimintaa Pohjoiseen Keski-Suomeen -project		
Abstract <p>There is a structural change going in the Finnish countryside, favouring big farm sizes. Not everyone has a chance to expand their farm, so they have to find new forms of business. As the number of Finnhorses has decreased due to mechanization of rural areas and foreign imported horses, its value should be increased as the only Finnish indigenous breed. The thesis studied the use of the Finnhorse in Green Care, western riding and horse archery, and the business opportunities related to them, to bring out the versatility of the breed in these not so known activities.</p> <p>The study was conducted as a case study. The data were collected through a Webropol-inquiry and phone interviews in summer 2020 from the entrepreneurs of this field. The theory base was collected from publications of horse organisations, horse associations' and companies' websites as well as from earlier studies and other literature.</p> <p>The study found that the Finnhorse is suitable for Green Care, western riding and horse archery. They had many types of services in Green Care, while in the western riding and horse archery companies the businesses consisted of coaching and horse rental. There are only a few possibilities to study western riding coaching. The knowledge of horse archery was received from abroad and from the other horse archery professionals. In Green Care, there are many training possibilities.</p> <p>The popularity of Green Care and horse archery is increasing. Well-being is a growing industry and horse archery is still quite new in Finland. There is an interest in western riding but the initial enthusiasm is decreasing.</p>		
Keywords/tags (subjects) Finnhorse, business, Green Care, western riding, horse archery		
Miscellaneous (Confidential information)		

Sisältö

1	Johdanto	4
1.1	Suomenhevonen ja maaseudun rakennemuutos	4
1.2	Työn toimeksiantaja	4
1.3	Työn tarkoitus ja hyödynnettävyys	5
2	Kansallisaarre	6
2.1	Suomenhevosen historiaa	6
2.2	Sotahevonen.....	7
2.3	Suomenhevoskannan muutos.....	8
3	Tutkimus	10
3.1	Monipuolinen suomenhevonen ja siitä saatava liiketoiminta	10
3.2	Tutkimusmenetelmä	11
3.3	Työn rajaus	11
3.3.1	Aikaisempaa tietoa	12
3.4	Eettisyys ja luotettavuus	13
4	Keskeisimmät käsitteet.....	14
5	Green Care -toiminta	15
5.1	Toteutuspaikat	15
5.2	Hevoset ja Green Care.....	16
5.2.1	Hevonen, talliolosuhteet ja ihminen	16
5.3	Kouluttautuminen	17
5.3.1	Laatumerkit ja yhdistyksen jäsenyys	19
5.4	Hintaesimerkkejä Green Care -palveluista.....	21
5.5	Kyselyn tulokset Green Care -toiminnasta.....	22
5.5.1	Yritysten toiminta ja hevoset.....	22

	2
5.5.2 Kouluttautuminen, motivaatio ja harrastusmahdollisuudet.....	22
5.5.3 Tarvittavia resursseja.....	23
5.5.4 Liiketoiminta, tulot ja kustannukset.....	23
5.5.5 Kilpailutoiminta ja tulevaisuuden näkymät.....	24
6 Länneratsastus	24
6.1 Varusteet.....	25
6.2 Lajit ja kilpaileminen.....	25
6.2.1 Reining.....	26
6.2.2 All around -lajit.....	27
6.2.3 Karjalajit.....	28
6.3 Kouluttautuminen.....	29
6.4 Hintaesimerkkejä länneratsastuksesta.....	30
6.5 Kyselyn tulokset länneratsastuksesta.....	31
6.5.1 Yritysten toiminta ja hevoset.....	31
6.5.2 Kouluttautuminen, motivaatio ja harrastusmahdollisuudet.....	32
6.5.3 Tarvittavia resursseja.....	32
6.5.4 Liiketoiminta, tulot ja kustannukset.....	33
6.5.5 Kilpailutoiminta ja tulevaisuuden näkymät.....	33
7 Ratsastusjousiammunta	33
7.1 Historia.....	34
7.2 Varusteet.....	34
7.3 Ratsastusjousiammunnan tekniikoita.....	36
7.4 Radat ja kilpaileminen.....	36
7.5 Kouluttautuminen.....	38
7.6 Hintaesimerkkejä ratsastusjousiammunnasta.....	38
7.7 Kyselyn tulokset ratsastusjousiammunnasta.....	39

	3
7.7.1 Yritysten toiminta ja hevoset.....	39
7.7.2 Kouluttautuminen, motivaatio ja harrastusmahdollisuudet.....	39
7.7.3 Tarvittavia resursseja.....	40
7.7.4 Liiketoiminta, tulot ja kustannukset.....	40
7.7.5 Kilpailutoiminta ja tulevaisuuden näkymät.....	40
8 Hevosen pidon kustannuksia	41
9 Johtopäätökset.....	42
10 Pohdinta.....	43
Lähteet	46
Liitteet.....	52
Liite 1. Kyselylomake	52
Kuviot	
Kuvio 1. Lauri Varis ja hänen isänsä omistama suomenhevonen Sahti 1960-luvun alussa.....	7
Kuvio 2. Suomenhevosten ja syntyneiden varsojen määrän muutos vuosina 1950-1987 (Hevoskannan kehitys maassamme 1910-2016, Syntyneet varsat lukuina 2016)	9
Kuvio 3. Suomenhevosten ja syntyneiden varsojen määrän muutos vuosina 1988-2016 (Hevoskannan kehitys maassamme 1910-2016, Syntyneet varsat lukuina 2016)	10
.....	10
Kuvio 4. Lännenratsastuksen lajeja	26

1 Johdanto

1.1 Suomenhevonen ja maaseudun rakennemuutos

Maaseudulla on käynnissä rakennemuutos, joka ajaa maatilayrityksiä investoimaan suurempiin tilakokoihin. Kaikilla ei ole mahdollisuutta laajentamiseen, jolloin yritykset ajautuvat muuttamaan liiketoimintaansa tai lopettamaan sen. Vuodesta 2019 vuoteen 2020 maatilojen ja puutarhojen lukumäärä on laskenut 900 tilalla. (Kyyrä 2020.) Vuosien 2010 ja 2019 välillä maatalous- ja puutarhayritysten määrä on laskenut 59 483 tilasta 46 827 tilaan. Suurin muutos kyseisellä aikavälillä on tapahtunut lypsykarjataloudessa, jonka yritysten lukumäärä on laskenut 4 478 tilalla. (Maatalous – puutarhayritysten lukumäärä muuttujina Vuosi, ELY-keskus ja Tuotantosuunta 2010-2019.)

Kylmäverinen suomenhevonen kuuluu alkuperäisrotuihin ja onkin ainut Suomessa alkunsa saanut hevosrotu. Vuonna 1907 rodulle perustettiin oma kantakirja ja nykypäivänä sitä jalostetaan omana rotunaan juoksijoiksi, ratsuiksi sekä työ- ja pienhevosiksi. Rotu sopii hyvin moneen eri käyttöön monipuolisuutensa, rakenteensa ja luonteensa puolesta. (Suomenhevonen N.d.) Vuoden 1950 jälkeen suomenhevosten määrä on laskenut siten, että rotu kuuluu nykyään uhanalaisten lajien listalle. Suomenhevosen asemaa tulisi nostaa sen ollessa Suomen ainut alkuperäisrotu. (Suomenhevonen 2017.)

1.2 Työn toimeksiantaja

Työn toimeksiantajana toimi Päämäärätietoisesti uutta liiketoimintaa Pohjoiseen Keski-Suomeen -hanke, joka toimi aikavälillä 1.3.2019-31.12.2020. Maataloudessa on käynnissä murros, jossa aletaan suosia suuria tilakokoja. Tämä on johtanut sellaisten maatilayritysten ahdinkoon, joilla ei ole mahdollisuutta laajentaa toimintaansa. Hanke haluaa auttaa näitä pientilallisia rohkaisemalla heitä ja antamalla heille ideoita uuden elämäntilanteen edessä. Hanke jakaa yrittäjille tietoa infotilaisuuksissa, tiluskierroksissa sekä työpajoissa mm. hoivapalveluista, Green Caresta ja Blue Caresta,

lammas- ja hevostaloudesta, erikoiskasveista, sivutuotteiden hyödyntämisestä, maaseutumatkailusta tilojen uusiokäytöstä sekä tuotteiden jatkojalostuksesta ja suoramyyntistä. Näitä liiketoimintaideoita maatilayritykset voivat soveltaa omaan käyttöönsä. ("PÄMÄ" -hanke Päämäärätietoisesti uutta liiketoimintaa Pohjoiseen Keski-Suomeen 2019-2020.)

Hanketta hallinnoi Jyväskylän ammattikorkeakoulu ja osatoteuttajana toimii Kehittämisyhtiö Witas Oy ("PÄMÄ" -hanke Päämäärätietoisesti uutta liiketoimintaa Pohjoiseen Keski-Suomeen 2019-2020).

1.3 Työn tarkoitus ja hyödynnettävyys

Tämän opinnäytetyön aihe valikoitui oman mielenkiinnon kohteen ja hankkeen toiveiden pohjalta. Opinnäytetyön tekijä pääsi hyödyntämään harrastusta suomenhevosten parissa sekä agrologiopintoja.

Työn tarkoituksena oli tutkia suomenhevosen käyttöä Green Care -toiminnassa, lännenratsastuksessa ja ratsastusjousiammunnassa liiketoiminnallisesta näkökulmasta. Tarkoitus oli kasata yhteen tietoa maatalouden rakennemuutoksen edessä oleville yrittäjille ja antaa heille ideoita liiketoimintamuodoista työssä käsiteltyjen toimintamuotojen parista. Työtä tarvittiin tuomaan tietoa suomenhevosen eri käyttömuodoista ja niistä saatavasta liiketoiminnasta. Hevostalouden kannattavuus ja liiketoiminta on ollut jo pitkään esillä Suomessa, joka lisää mielenkiintoa aiheen liiketoiminnallista puolta kohtaan. Ihmiset siis haluavat tietää, mistä eri käyttömuotojen tulot ja kustannukset koostuvat.

Opinnäytetyötä tehdessä saatuja tuloksia hyödynnettiin itse työssä sekä Päämäärätietoisesti uutta liiketoimintaa Pohjoiseen Keski-Suomeen -hankkeen hevosinfossa. Työn tulokset esiteltiin hevosinfossa, jolloin uusia suomenhevoseen liittyviä liiketoimintaideoita saatettiin yrittäjien tietoisuuteen.

Opinnäytetyön seurauksena alan yrittäjät voivat kiinnostua käyttömuodoista ja liiketoimintaideoista, sekä alkaa hyödyntämään niitä omassa yritystoiminnassaan. Työ voi lisätä myös suomenhevosen kysyntää Suomessa, kun rodun monipuolisuuden tunnettavuutta tuodaan esiin. Työ on suunnattu sellaisiin lajeihin, joihin suomenhevo-

nen sopii, mutta jotka eivät ole pääasiallisia suomenhevosen käyttötapoja. Tutkimuksessa tutkittiin rodun sopivuutta Green Care -toimintaan, lännenratsastukseen ja ratsastusjousiammuntaan. Tutkimuksessa saadut tulokset tuotiin hevosyrittäjien tietoon hevostalouspäivässä. Lisäksi hevosharrastajien tietämys eri lajeista kasvaa, jolloin lajien kysyntä saattaa nousta. Ohessa linkki hevostalouspäivän esitykseen Päämäärätietoisesti uutta liiketoimintaa Pohjoiseen Keski-Suomeen -hankkeen verkkosivuille. <https://www.aitomaaseutu.fi/pama-info-hevostaloudella-on-moniamahdollisuuksia>

2 Kansallisaarre

Suomenhevosen rakenne on vankka ja sopusuhtainen. Sillä on kestävät jalat sekä hyvä lihaksisto ja liikkeet. Korkeudeltaan se on keskikokoinen, eli keskimäärin säkäkorkeudeltaan noin 157 cm. Korkeus voi kuitenkin vaihdella yksilöiden välillä n. 130 – 170 cm. Luonteeltaan rotu on sisukas ja rehellinen, joten se soveltuu hyvin raskaampiinkin käyttömuotoihin. (Suomenhevonen 2017.) Väriltään rodun yksilöt ovat rautiaita, ruunikoita tai mustia. Voikkoja, kimoja, päistärikköjä sekä sabinoja värityksiä tavataan myös. Kaikista yleisin suomenhevosen väri on rautias. (Thuneberg, Väliatalo & Viikilä 2008-2012.) Monipuolinen suomenhevonen on käytössä nykypäivänä monissa eri lajeissa mm. koulu-, este-, kenttä- ja lännenratsastuksessa, raviurheilussa, maastotaitojossa ja -ratsastuksessa, matkaratsastuksessa, valjakkoajossa, työajossa, viikkelyksessä, maastakäsittelyssä, ratsastusjousiammunnassa, Green Care -toiminnassa, pararatsastuksessa sekä harvinaisemmassa polocrossessa.

2.1 Suomenhevosen historiaa

”Sinä nelijalkainen, hallavaharjainen, märkäturpainen. Ystävämme suomenhevonen.”
 ”Sulla ukkini raivasi pellot. Missä lenteli aura, kohta heilimöi kaura, ole hyvä, hevonen – ystäväni suomenhevonen”. (Kononen 2016.)

Niin kuin Konosen (2016) säveltämässä ja sanoittamassa laulussakin lauletaan, perinteinen suomenhevonen muistetaan työhevosena. Ennen koneita se on toimittanut tärkeää työtoverin virkaa maatalon isännille ollessaan isona apuna pelto- sekä metsätöissä (ks. Kuvio 1). Suomenhevonen on vetotekniikkansa puolesta ainut laatuaan, sillä ulkomaisetkaan kylmäverihevokset eivät omaa samanlaista tyyliä. Se pystyy siis

vetämään todella raskaita taakkoja, jopa kaksi kertaa oman painonsa verran. Pelto- ja metsätöiden lisäksi rotu on toiminut kulkuvälineenä autojen sijasta. Edellä mainittujen työtehtävien takia suomenhevosten määrä oli 1950-luvulla suurimmillaan. (Yksilöllinen. Urheilullinen. Suomalainen. N.d.)

Kuvio 1. Lauri Varis ja hänen isänsä omistama suomenhevonen Sahti 1960-luvun alussa

2.2 Sotahevonen

Suomenhevosella oli tärkeä asema myös sodassa. Rotu onkin tunnettu sitkeydestään, joten rintamaolosuhteiden kylmyys ja nälkä eivät pysäyttäneet näitä urheita hevosia. Hevosilla pystyttiin kulkemaan myös vaikeakulkuisemmissa maastoissa. Nämä kansallisaarteet olivat sotamiehille kuin aseveljiä, joita ei jätetty pahemmissakaan paikoissa. Koska suomenhevonen oli niin korvaamaton apu rintamalla, tuli Suomessa käyttöön hevosottojärjestelmä vuonna 1922. Järjestelmän turvin hevosia otettiin tiloilta sotaväen käyttöön. Armeijalla hevosia oli noin 4 700, mutta reilut 60 000 hevosta joutui vielä armeijan käyttöön ylimääräisten harjoitusten aikaan. Puolustusvoimat olivat lunastaneet käyttöönsä jopa 72 000 hevosta Talvisodan päättyessä. (Timonen 2017.) Suomen Hippos ry:n tilastojen mukaan suomenhevosia on Talvisodan aikaan eli vuonna 1940 ollut 347 000 hevosta (Hevoskannan kehitys maassamme 1910-2016). Sotakäyttöön on siis otettu noin viidesosa koko Suomen hevoskannasta. Täysi-

ikäisistä hevosista tämä olisi noin neljäsosa. Kaikki sodassa olleet hevoset eivät selvinneet, joten omistajat olivat oikeutettuja rahalliseen korvaukseen hevosen jäätyä sotarintamalle. Talvisodassa kuolleita ja kadonneita hevosia oli yhteensä 7 200 yksilöä. (Timonen 2017.)

Sodassa palvelleen suomenhevosen kiitokseksi on teetetty patsas ”Suomenhevonen – sotahevonen 1939-1945”. Patsas sijoitettiin Seinäjoelle, Törnävän kartanon puistoon vuonna 1997.

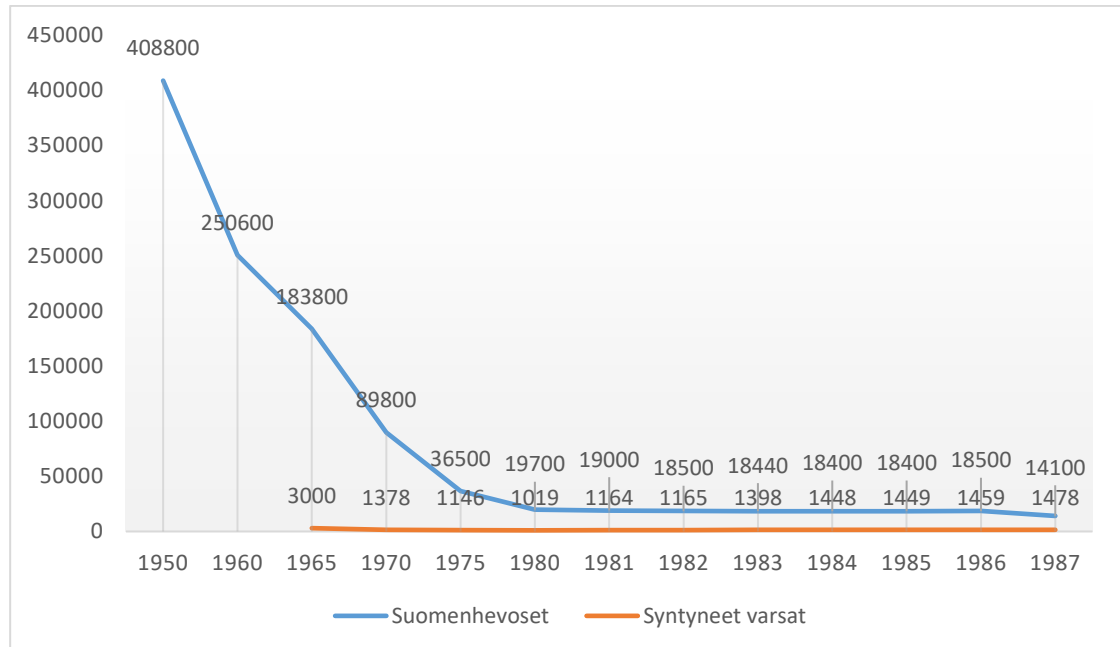
2.3 Suomenhevoscannan muutos

Suomenhevoscannan määrä on herättänyt viime vuosina keskustelua. Suomen Hippoksen tietojen mukaan eniten suomenhevosia on ollut vuonna 1939, jolloin määrä on ollut 391 370. Tämän jälkeen suomenhevoscanta on ollut laskussa ja vuosien 1965-1970 välillä suomenhevosten lukumäärä laskikin ensimmäisen kerran alle 100 000. 1950-luvun jälkeinen maatalouden koneellistuminen alkoi syrjäyttää suomenhevosten tarvetta metsä- ja peltotöissä sekä kulkuvälineenä. Hevosen merkitys puolustusvoimien käytössä alkoi vähentyä 1950-luvulla. Myös nopeiden ja rakenteeltaan suomenhevosta kevyempien lämminveristen ravihevosten yleistymisen on vaikuttanut laskevasti suomenhevosten määrään, kun ne vuonna 1960 hyväksyttiin ravi- kilpailuihin (ks. Kuvio 2). (Eskola, Heilakka, Kaunisto & Kesti N.d.)

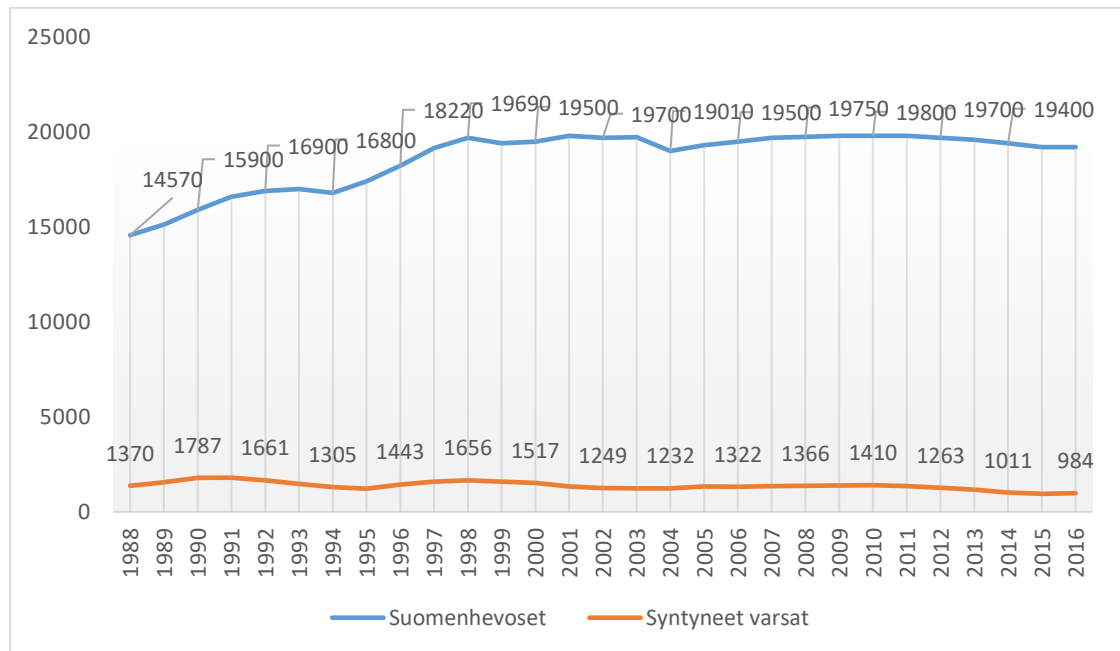
Suomen Hippoksen tilastot ovat vuoteen 2016 asti, jolloin suomenhevosia on ollut 19 200. Rodun määrä on ollut hitaassa nousussa vuoden 1987 jälkeen, kun suomenhevosten määrä kävi pohjalukemissa sen ollessa 14 100 hevosta. (Hevoscannan kehitys maassamme 1910-2016.) Vuoden 1987 jälkeen suomenhevonen onkin ollut maaja metsätalousministeriön uhanalaisten lajien listalla (ks. Kuvio 3) (Suomenhevonen 2017).

Vaikka suomenhevosten määrä on ollut viime vuosikymmeninä nousussa, on syntyneiden suomenhevosvarsojen määrä silti huolestuttavan vähän. Vuonna 2016 määrä on ollut vain 984 varsaa. Nyt vuonna 2020 on onneksemme ollut suomenhevosvarso-

jen ennätysvuosi, sillä syntyneitä varsoja on 1 100 kappaletta. Viimeksi vastaaviin lukuihin on päästy vuonna 2013, kun varsojen määrä on ollut 1 162 yksilöä. (Kuukasjärvi 2020.)

Kuvio 2. Suomenhevosten ja syntyneiden varsojen määrän muutos vuosina 1950-1987 (Hevoskannan kehitys maassamme 1910-2016, Syntyneet varsat lukuina 2016)

Kuvio 3. Suomenhevosien ja syntyneiden varsojen määrän muutos vuosina 1988-2016 (Hevoskannan kehitys maassamme 1910-2016, Syntyneet varsat lukuina 2016)

3 Tutkimus

3.1 Monipuolinen suomenhevonen ja siitä saatava liiketoiminta

Opinnäytetyön tutkimusongelma on suomenhevosen käyttö Green Care -toiminnassa, lännenratsastuksessa ja ratsastusjousiammunnassa liiketoiminnallisesta näkökulmasta.

Opinnäytetyöllä pyrittiin tuomaan tutuksi suomenhevosen monipuolisuutta. Hevosten pitoon liittyy paljon kustannuksia, joten tärkeänä osana ovat myös eri liiketoimintamahdollisuudet hevosten parissa. Työssä esitellään Green Care -toimintaan, lännenratsastukseen ja ratsastusjousiammuntaan liittyvää liiketoimintaa. Suomenhevosien määrä on ollut laskussa ja hevostalouden kannattavuus puhuttanut alan harjoittajia. Työ parantaa suomenhevosen mainetta monipuolisena hevosenä ja voi täten herättää ihmisten kiinnostusta tätä upeaa rotua kohtaan.

Tutkimuksessa haettiin vastauksia kysymyksiin:

- Miksi suomenhevonen sopii kyseiseen lajiin?
- Mistä liiketoiminta syntyy lajin parissa?

- Mitä resursseja kyseisen liiketoiminnan harjoittaminen vaatii yrittäjältä?

3.2 Tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyö on toteutettu Case-tutkimusta eli tapaustutkimusmenetelmää käyttäen. Kyseinen tutkimusmenetelmä on yhdistelmä kvantitatiivisesta eli määrällisestä ja kvalitatiivisesta eli laadullisesta tutkimusotteesta. Tutkimusmenetelmällä pyritään keräämään tietoa monipuolisesti ilmiön selvittämiseksi ja kattavan aineiston saavuttamiseksi. Tutkimuksessa ilmeni kvantitatiiviselle tutkimusotteelle tyypillinen esiymmärrys ilmiöstä ja kyselytutkimuksen tulokset pieneltä joukolta ammattilaisia. Kvalitatiiviselle tutkimusotteelle tyypillisiä piirteitä olivat tiedon keruu puhelinhaastatteluna sekä tekstimuodossa olevat tutkimustulokset. (Kananen 2015.) Tutkimus toteutettiin Webropol-kyselynä sähköpostin kautta sekä puhelinhaastatteluina. Tarkoituksena ei ollut saada paljoa eri tietoa vaan keskittyä hyviin laadukkaisiin ammattilaisten näkökulmiin. Tietoa aiheesta kerättiin eri hevosjärjestöjen julkaisuista, yhdistyksien sivuilta sekä yritysten kotisivuilta. Lisäksi käytettiin aiempia tutkimustuloksia ja aiheeseen viittaavia opinnäytetöitä ja muuta kirjallisuutta. Aineisto analysoitiin kirjalliseen muotoon, joka toteutettiin lukemalla ja yhdistelemällä samaa tarkoittavat asiat yhdeksi kokonaisuudeksi.

Tutkimuksen kohderyhmänä toimivat alan ammattilaiset, joilla on vuosien kokemus työssä käsiteltävistä käyttömuodoista. Kyselyllä pyrittiin saamaan yrittäjät jakamaan kokemuksiaan suomenhevosista kyseisissä käyttömuodoissa, liiketoimintamalleista sekä vaadittavista resursseista.

Salassapitosopimuksille ei ollut tarvetta tässä opinnäytetyössä.

3.3 Työn rajaus

Opinnäytetyö on rajattu koskemaan Green Care -toimintaa, lännenratsastusta ja ratsastusjousiammuntaa. Lajit valikoituivat jo olemassa olevien tutkimusten ja tarvittavan tietoperustan materiaalin perusteella. Lisäksi työhön haluttiin valita lajit, jotka eivät ole yleisimpiä hevostalouden yritysten liiketoimintamuotoja. Tutuimpia lajeja hevostaloudessa ovat koulu- ja esteratsastus, kenttä- ja vaellusratsastus sekä raviur-

heilu. Opinnäytetyössä ulkopuolelle rajattiin sellaiset lajit, joista löytyy jo tehtyjä tutkimuksia. Myös sellaiset lajit poissuljettiin, joista ei löydy tarpeeksi tietoa tutkimuksen tekemiseen. Opinnäytetyö rajattiin kolmeen lajiin, jotta työstä ei tule liian laaja ja että se oli mahdollista tehdä määräaikaan mennessä. Työn tarkoituksena on jakaa tietoa yrittäjille, joten liian pitkä opinnäytetyö karsisi lukijoiden määrää.

3.3.1 Aikaisempaa tietoa

Hevoslajien eri liiketoimintamuotoja on paljon tiedossa jo ennestään. Tieto keskittyy paljon juuri näihin henkilöihin ja alueisiin, joilla tiettyä lajia harrastetaan. Paljon on sellaisia alan harrastajia, jotka eivät ole tietoisia kaikista lajimahdollisuuksista. Lisäksi entuudestaan ei ole tutkittu suomenhevosen toimivuutta kaikissa eri lajeissa. Joitain tutkimuksia kuitenkin löytyy tiettyihin lajeihin liittyen. Yleisesti suomenhevosesta puhuttaessa puhutaan monitoimihevosesta. Tekijän omakohtaisen kokemuksen perusteella hevosharrastajat ajattelevat suomenhevosen lähinnä raviurheilussa, koulu-, este- ja kenttäratsastuksessa sekä vaellusratsastuksessa.

Suomenhevosen sopivuudesta hevosmatkailussa eli vaellushevoseksi on tehty opinnäytetyö vuonna 2019. Työssä käsiteltiin hevosmatkailua yleisesti liiketoiminnallisesta näkökulmasta sekä juuri suomenhevosen toimivuutta lajissa. (Heikkinen 2019.)

Työajoon viitattiin opinnäytetyössä, jossa tutkittiin suomenhevosen merkitystä metsätöissä. Työssä viitattiin vain nimenomaan metsätöihin, joten muut työajat siihen eivät kuulu. Opinnäytetyö on tehty vuonna 2011, joten joitain muutoksia sen hetken tietoihin on voinut tulla nykypäivään mennessä. Työssä käytiin läpi myös suomenhevosen sopivuutta metsätyöajossa. (Nuutinen 2011.)

Aiheesta löytyy paljon sellaisia tutkimuksia, joissa puhutaan pääsääntöisesti vain suomenhevosen ravi-, ratsu- tai työkäytöstä. Esimerkiksi vuonna 2010 tehdyssä opinnäytetyössä kerrottiin pintapuolisesti suomenhevosen käytöstä edellä mainituissa lajeissa. Opinnäytetyö keskittyi enemmän suomenhevosharrastajiin eli lajin merkityksestä ihmiselle. (Söderlund 2010.)

Suomenhevosta valjakkoajossa on analysoitu Maaseudun Tulevaisuus -lehdessä. Sinda kertoi artikkelissa suomenhevosen sopivuudesta lajiin sekä hänen omista kilpailukokemuksistaan. (Pitkänen 2013.) Muitakin sellaisia lähteitä löytyi, jossa kerrottiin suomenhevosesta valjakkohevosena.

3.4 Eettisyys ja luotettavuus

Opinnäytetyössä käytetyt lähteet ovat olleet ammattilaisten kirjoittamia ja aiempia tutkimuksia. Lähteissä on käytetty yhtä blogia, jota sitäkin voidaan pitää luotettavana lähteenä, sillä se on Suomen Ratsastusjousiampujain liiton puheenjohtajan ylläpitämä.

Tutkimustulokset perustuvat 9 vastaukseen eli kolmeen vastaukseen per toimintamuoto. Vastausten vähäisen määrän vuoksi työn luotettavuus kärsi, sillä yrittäjien näkemykset toimintamuodoissa perustuvat vain kolmeen vastaukseen. Työssä käytetyt vastaukset olivat kuitenkin laadukkaita ja ammattilaisten tekemiä. Työn tarkoituksena oli etsiä liiketoimintamuotoja yrittäjille, joten hiukan suuremmalla vastausmäärällä olisi saatu laajempaa tietoa palvelumuodoista. Kyselyssä kysyttiin yrittäjiltä tuloista ja kustannuksista. Muotoilemalla kysely niiden osalta paremmin ja yksinkertaisemmaksi, olisi voitu saada vertailukelpoisia euromääräisiä tuloksia.

Opinnäytetyöstä saatiin kattava paketti, josta Green Care -toiminnasta, lännenratsastuksesta tai ratsastusjousiammunnasta kiinnostuneet yrittäjät voivat etsiä yhteen koottua tietoa. Täytyy vain muistaa huomioida, että tuloksissa ilmi tulleet kokemukset ja mielipiteet perustuvat 9 yrittäjän ajatuksiin.

Palveluiden hinnoista olisi ollut mielenkiintoista tehdä vertailtava taulukko hintojen keskiarvoista € / tunti. Taulukosta ei olisi saanut tämän opinnäytetyön tiedoilla vertailukelpoista muun muassa ryhmätuntien henkilömäärien vaihteluiden vuoksi.

Kyselyn vastaukset käsiteltiin luottamuksellisesti, eikä tuloksista käy ilmi, keihin yrittäjiin ne perustuvat. Kyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista ja halutessaan vastaajat pystyivät kieltäytymään jatkokysymyksistä, jos niille olisi ollut tarvetta.

4 Keskeisimmät käsitteet

Suomenhevonen on ainut Suomessa syntynyt hevosrotu. Se on monipuolinen työ- ja harrastehevonen. Sen rakenne on kestävä ja luonne yritteliäs. Ennen maatalousko-neita sillä on ollut tärkeä rooli työtoverina maatalojen isännille sekä kulkuneuvona perheille. Sillä on ollut myös tärkeä rooli sotahevosena. (Suomenhevonen N.d.)

Liiketoiminnalla tarkoitetaan niin kaupallista kuin teollistakin toimintaa, jonka avulla on tarkoitus ansaita rahaa tai ylläpitää jo olemassa olevaa toimintaa. Liiketoiminnan onnistumiseksi tulee tehdä liiketoimintasuunnitelma. Suunnitelman tulee sisältää yri-tyksen myymät tuotteet tai palvelut sekä niiden arvot että tarpeiden ja valmistami-sen menetelmät. Lisäksi tulee käsitellä kohderyhmä, jolle palvelu tai tuote valmiste-taan sekä huomioida mahdolliset kilpailijat. Liiketoimintasuunnitelmaan tulee sisältyä myös tieto tarvittavasta henkilöstöstä, liiketoiminnan kannattavuuden laskenta, mahdollisten riskien analysointi sekä markkinoinnin suunnittelu. (Liiketoimintaosaa-minen N.d.)

Green Care -toiminnalla pyritään parantamaan ihmisten hyvinvointia. Ihmiset pääse-vät mm. viettämään eläinten kanssa aikaa, mikä voi tuoda heille lohtua, auttaa heitä rauhoittumaan, parantaa vuorovaikutustaitoja sekä antaa uusia elämyksiä. (Green Care N.d.)

Lännenratsastus on yksi ratsastuksen lajimuodoista, johon kuuluu myös työskentely maastakäsin. Laji perustuu saumattomaan yhteistyöhön hevosen ja ratsastajan vä-lillä. Hevosen tulee liikkua rentona ja reagoida ratsastajan pienimpiinkin apuihin. He-vosen tulee tehdä töitä ilman jatkuvaa apujen käyttöä. Lajissa pyritään käytännöllii-syyteen ja laji onkin lähtöisin karjapaimenten työskentelystä. (Lännenratsastus N.d.)

Ratsastusjousiamunnassa ratsastaja ampuu jousella hevosenselästä. Hevosen tu-lee laukata kujaa pitkin ilman ratsastajan käsillä tehtäviä apuja, sillä ratsastajan kädet keskittyvät jousen käsittelyyn. Ratsastajan tulee hallita kehonsa siten, että kykenee keskittymään ja tähtäämään ampuesa liikkuvan hevosen selässä. (Ratsastusjousiam-munta N.d.)

5 Green Care -toiminta

Green Care -toiminta on luontoon liittyvää toimintaa, jolla on positiivisia vaikutuksia ihmisten hyvinvointiin. Itse käsite Green Care on päässyt julki Suomessa ensimmäisen kerran vasta vuonna 2006, kun Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus, nykyinen Luonnonvarakeskus, oli osallisena eurooppalaisessa yhteistyössä, jossa käsiteltiin maatiloilla tapahtuvaa Green Care -toimintaa. Ihmiset ovat kuitenkin jo pitkään ennen käsitteen syntyä harjoittaneet Green Care tyylistä toimintaa menemällä luontoon voimaannuttavan ja virkistävän vaikutuksen perässä. (Vehmasto 2014.) Luonnon positiivisista vaikutuksista on myös tutkimuspohjaa kokemusten lisäksi. Luonnossa oleilu mm. tasoittaa sydämensykettä sekä laskee verenpainetta ja stressiä. (Luonnon merkitys hyvinvoinnille N.d.)

5.1 Toteutuspaikat

Green Care -toimintaa ei harjoiteta pelkästään luonnossa, vaan sitä harjoitetaan myös puutarhoissa, maatiloilla ja eläinten parissa. Se voi olla joko aktiivista tai passiivista, esimerkkeinä aktiivisesta hevosen hoitaminen ja passiivisesta hevosten katseleminen ja läsnäolo. (Artz, B & Davis, D, B 2017.)

Puutarhoissa oleilu auttaa ihmisiä stressin poistossa, kognitiivisten kykyjen palautumisessa sekä eri tunteiden tuottamisessa. Kognitiivisilla kyvyillä tarkoitetaan kykyä tarkkaavaisuuteen, oppimiseen, muistamiseen, ymmärtämiseen, tunnistamiseen, suunnittelemiseen, suorittamiseen, arvioimiseen, päättelyyn sekä ongelman ratkaisuun (Hämäläinen 2015 s.5). Itse puutarhan hoito taas vaikuttaa positiivisesti voimavaroihin (Puutarhan käyttö. N.d.).

Maatiloilla työskentely vie ajatuksia muualle ja kiertokulun näkeminen auttaa ymmärtämään vaiheittaista elämää. Oman käden jäljen näkeminen tuo onnistumisen tunteen, joka vaikuttaa sitten positiivisesti itsetuntoon. (Maatilan käyttö N.d.)

Eläinten parissa toimiminen tuo ihmisille rauhallisuuden tunteita. Eläimen koskettaminen ja läheisyys ovat lohduttavia ja tukea antavia. Eläinten läsnäolo on aitoa ja

luontevaa sekä sanaton elekielellä tapahtuva vuorovaikutus helpottaa kommunikointia. Eläimet eivät arvostele tai luokittele vaan pitävät ihmisiä juuri sellaisina kuin he ovat. (Eläinavusteiset menetelmät N.d.)

5.2 Hevoset ja Green Care

Hevosten tulee olla Green Care -toimintaan soveltuvia ja koulutettuja. Terapiassa käytettävän hevosen tulee olla niin rakenteeltaan kuin luonteeltaan toimintaan sovellova. Hevosen tulee olla rakenteeltaan ja liikkeiltään sellainen, että ratsastajan on mukava istua selässä myös ilman satulaa. Sen täytyy tulla toimeen vaihtuvien ja erilaisten ratsastajien sekä hoitajien kanssa tilanteesta riippumatta. Useimmiten ratsastusterapia toteutetaan yksilöterapiana Suomessa, joten hevosten tulee pystyä työskentelemään rauhassa myös ilman lajitovereiden seuraa. Suomenhevosella on paljon hyviä ominaisuuksia kyseisen toiminnan kannalta. Niillä on hyvät hermot, joten ne eivät pelkää turhaan. Ratsastajan ohjaaminen ja auttaminen on helppoa, kun hevoset eivät ole liian isoja. Laajoilla liikkeillä on positiivisia vaikutuksia, niiden stimuloimalla ratsastajan aisteja, tasapainoa ja lihaksistoa. (Hankimo, Pesonen, Pesonen & Pystynen 2007, 209-212.)

Sosiaalipedagogisella hevostoiminnalla on positiivinen vaikutus nuorten ja lasten syrjäytymiseen. Toiminnan tavoitteena on lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja kasvun tukeminen. Toiminnallisuudella ja yhteisöllisyydellä on suuri merkitys. Hevostoiminta on joillekin mukavaa ajankulua ja mm. työttömät voivat saada siitä syyn nousta ylös sängystä. Hevosten seura on rauhoittava ja niiden kanssa saa olla täysin oma itsensä. Talliolosuhteissa ihmiset saavat rutiinia, sillä hevoset täytyy ruokkia ja hoitaa tiettyyn aikaan. (Hankimo, Pesonen, Pesonen & Pystynen 2007, 217-218.)

5.2.1 Hevonen, talliolosuhteet ja ihminen

Hevosia käyttävillä hoitomenetelmillä on tärkeä rooli lasten ja nuorten tunteiden, sosiaalisuuden ja käyttäytymisen kehittämisessä. Yhdistys The Equine Assisted Growth and Learning (EAGALA) on kehittänyt kaksi eri hevosavusteista terapiamenetelmää. Hevosavusteisen psykoterapian sekä hevosavusteisen oppimisen. Psykoterapiassa hevosen rooli on toimia aputerapeutina, jotta terapiassa asetetut tavoitteet pystyttäisiin saavuttamaan. Hevosavusteisessa oppimisessa taas hevosta käytetään apuna

esimerkiksi opettamaan tunteiden ilmaisua. Edellä mainitut menetelmät perustuvat hevosen läsnäoloon. Path International on myös perustanut kaksi samantapaista menetelmää, mutta kyseisissä menetelmissä hevosavusteinen toiminta tapahtuu ratsastaen. Niissä oppimismenetelmä toteutetaan ratsastuksen opetteluna ja psykoterapia siten, että siihen liittyy myös hevosella ratsastamista. (Artz & Davis 2017.)

Jo vuonna 1994 Gerald P. Mallon Columbian yliopistosta on tehnyt tutkimuksen liittyen maatalo-avusteisesta toiminnasta. Tutkimus toteutettiin lapsilla, joilla oli emotionaalisia tai käyttäytymiseen liittyviä ongelmia. Lapsilta selvitettiin, kuinka usein he vierailisivat vapaaehtoisesti maatilalla. 27% heistä halusi vierailla päivittäin ja 71% kerran viikossa. 39% vastaajista halusi mennä tilalle olemaan eläinten kanssa ja hoitamaan niitä. 82% vastaajista halusi vierailla maatilalla, koska vierailu poisti heiltä negatiivisia tunnetiloja. 49% vastaajista piti nimenomaan ratsastusta lempiharrastuksestaan. Ratsastuksesta pitäviä vastaajia oli siis lähes puolet kaikista vastaajista, joten ratsastusta voidaan pitää suurimpana avustavana tekijänä. (Artz & Davis 2017.)

Vuonna 2009 Evelyne Chardonens Sveitsiläisestä yliopistosta teki myös tutkimuksen, joka kertoo aiemmin mainitun EAGALA -yhdistyksen hevosavusteisen psykoterapian ja oppimisen vaikutuksista kahdeksan vuotiaaseen poikaan. Tutkimustulosten mukaan menetelmillä oli parantavia vaikutuksia pojan käyttäytymis- ja mielenterveyshäiriöihin. Vuonna 2011 Dell, Chalmers, Bresette, Swain, Rankin sekä Hopkins tutkivat samaisen yhdistyksen hevosavusteisen oppimisen vaikutuksia 21 miehelle ja naiselle, joilla oli ongelmia päihteiden väärinkäytöstä. Tutkimustuloksista kävi ilmi, että vastaajat kokivat olevansa hevosten vaikutuksesta läsnä hetkessä. Lisäksi hevosten läsnäololla koettiin olevan rauhoittavia sekä ahdistusta poistavia vaikutuksia tulevaisuutta ajatellessa. Miehet kokivat myös pääsevänsä osoittamaan kiintymyksen tunteita. (Artz & Davis 2017.)

5.3 Kouluttautuminen

Green Care -toimintaan pohjautuvia koulutuksia löytyy paljon. Green Care Finland ry:n verkkosivuilta löytyy sivusto tuleville ja meneillään oleville koulutuksille. Koulutukset ovat usein ammattikorkeakoulujen, ammattiopistojen tai eri järjestöjen järjestämiä. Seuraavaksi on kerrottu muutamia koulutusesimerkkejä syksyltä 2020.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia järjestää Green Care perusteet verkkokoulutusta, jonka hinta on 75 €. Koulutus on 5 opintopisteen kokonaisuus, joka tarkoittaa 135 tuntia opiskelua. Kurssi kestää noin 2 kuukautta ja lisäaikaa on mahdollista saada maksamalla 30 €/kk. Kurssiin voi kuulua lähiopetusta, mutta pääosin kurssi koostuu itsenäisestä työskentelystä kirjallisten tehtävien ja käytännön harjoitusten parissa sekä työskentelyä auttavista webinaareista. Kurssi koostuu viidestä eri osakokonaisuudesta, joita ovat käsitteet, toimintamuodot ja menetelmät, luontosuhde ja toimintaympäristöt, luonnon hyvinvointivaikutukset, laatu ja toimialaa koskevat lait sekä ohjausosaaminen. (Green Care perusteet, verkkokurssi 2020.)

Ylä-Savon ammattiopisto järjestää eläinten hyvinvointipalvelun tuottaminen (50 osp) monimuotokoulutuksen, jonka hinta on 150 €. Koulutukseen kuuluu hyvinvointipalveluissa käytettävien eläinten kanssa toimiminen, palveluiden suunnittelu ja toteutus sekä oman osaamisen kehittäminen ja työyhteisössä toimiminen. Oppiminen tapahtuu etä- ja lähiopetuksena sekä työpaikalla. Työpaikalla suoritettava oppiminen toteutetaan joko oppisopimuksella tai koulutussopimuksella sellaisissa yrityksissä, jotka tarjoavat eläinavusteisia hyvinvointipalveluja. Koulutus loppuu suoritettavaan näyttöön. (Harju 2020.)

Snellman-kesäyliopisto järjestää luontohoiva -ohjaajakoulutuksen (10 op) Kuopiossa. Koulutuksen hinta on 1 150 €, johon kuuluu kolme kahden päivän opetuskertaa sekä lopputöiden esitykset. Opetuskerrat koostuvat kolmesta eri kokonaisuudesta: suomalaisen Green Care -toiminnan perusteet, tutkimustietoa luontoperustaisten palvelujen ja interventioiden taustalla sekä tavoitteellisen luontoperustaisen toiminnan kehittäminen ja toteuttaminen. Koulutus on suunnattu luontoalan yrittäjille, sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille, muille ammattilaisille ja opiskelijoille sekä vapaaehtoistyöntekijöille. (Luontohoiva-ohjaajakoulutus 2020.)

Seinäjoen ammattikorkeakoulu järjestää monialainen Green Care verkkokoulutuksen (10 op), jonka hinta on 100 €. Koulutukseen sisältyy kaksi erillistä 5 opintopisteen kurssia: Green Care -toiminta ja luonnon hyvinvointivaikutukset sekä Green Care -palvelut ja yrittäjyys. Green Care -toiminta ja luonnon hyvinvointikurssilla käsitellään, mitä on Green Care -toiminta sekä luonnon vaikuttavuutta. Green Care -palvelut ja

yrittäjyyskurssi käsittelee syvällisemmin Green Care -palveluita ja -menetelmiä, asiakkuuksia, palveluliiketoiminnan suunnittelua sekä toiminnan laadun edellytyksiä. (Monialainen Green Care 2020.)

Satakunnan ammattikorkeakoulu järjestää luonnosta hyvinvointia ja palveluita: Green Care ja Blue Care -verkkokoulutuksen (5 op), jonka hinta on 50 €. Koulutuksessa käsitellään luonnon hyvinvointivaikutuksia, käsitteitä Green Care ja Blue Care, toimintamuotoja ja -ympäristöjä, laatumerkkejä, itsesääntelyä, asiakasryhmiä ja niiden tarpeita, vesiluonnonmahdollisuuksia sekä palveluiden suunnittelua. (Luonnosta hyvinvointia ja palveluita: Green Care ja Blue Care 2020.)

Ylä-Savon ammattiopisto järjestää hevospalvelujen tuottaja – hevosavusteiset palvelut monimuotokoulutuksen (15 osp), jonka hinta on 400 €. Lähijaksoja on 3 päivää kerran kuukaudessa, jonka lisäksi koulutukseen kuuluu etäopiskelua ja työpaikalla oppimista. Koulutuksen lopussa suoritetaan näyttö. Tutkinto koostuu neljästä eri osakokonaisuudesta, joita ovat hevosten hyvinvoinnista huolehtiminen, hevosavusteisten palveluiden tuotteistaminen, hevosen käyttäytyminen sekä yrittäjyys hevosalalla. (Rimpiläinen 2020.)

5.3.1 Laatumerkit ja yhdistyksen jäsenyys

Green Care -palvelut jaotellaan kahteen eri luontoperustaiseen osioon laatumerkkeihin liittyen: LuontoHoivaan ja LuontoVoimaan.

LuontoHoiva on julkisten sektoreiden järjestämää sosiaali- ja terveysalan palvelua. Palvelut on suunnattu erityistä tukea tarvitseville asiakkaille, joiden kanssa työskennellään pitkäjänteisesti. LuontoHoivassa pyritään vahvistamaan hoitosuunnitelmien mukaisesti toimintakykyä, arjen hallintaa ja terveyttä. Palveluiden tuottajilla on oltava taustalla yhteistyötä koulutettujen toimijoiden kanssa tai koulutus sosiaali- ja terveysalalta. Osaamiseen tulee sisältyä myös luontoperusteiset toimintatavat sekä taito asiakkaiden ohjaamiseen. (LuontoVoiman vai LuontoHoivan laatumerkki N.d.)

LuontoVoiman palvelut ovat kaikille avoimia harrastus-, hyvinvointi- ja kasvatuspalveluja, joissa tarve tukemiseen otetaan huomioon. Palvelut eivät ole julkisen sektorin kustantamia, vaan omakustanteisia. Tavoitteena on edistää asiakkaiden terveyttä ja hyvinvointia. Palveluiden sisältö sovelletaan asiakaskohtaisesti yhdessä asiakkaan ja

palveluntuottajan kesken. LuontoVoimalla pyritään pitkäkestoiisiin hyvinvointivaikutuksiin, joita tavoitellaan ohjaamalla ja motivoimalla itsenäisiin luontokokemuksiin. LuontoVoima palveluiden tuottajalta edellytetään taitoa asiakkaan ohjaamiseen ja ymmärrystä luonnosta saatavien hyvinvointivaikutusten syntymekanismeihin. (LuontoVoiman vai LuontoHoivan laatumerkki N.d.)

Yritys voi todistaa ammattitaitonsa Green Care -toiminnan parissa laatumerkkien avulla, jotka myöntää Green Care -lautakunta. Laatumerkki edellyttää, että yrittäjä toimii Green Care Finland ry:n eettisten ohjeiden ja ammattialansa ohjeiden mukaisesti, hänellä on käytössään palautejärjestelmä ja hän reagoi palautteisiin nopeasti, hän toimii vastuullisesti ja asiakaslähtöisesti arvioiden palvelua asiakkaan tarpeiden ja tavoitteiden mukaisesti sekä noudattaa lakeja ja säädöksiä. Lisäksi yrittäjällä tulee olla vähintään 5 opintopisteen suoritus Green Care -koulutuksesta sekä tarvittava osaaminen palvelun tuottamiseen. Laatumerkkien saamiseksi yrityksellä tulee olla Green Care -laatutyökirja ja turvallisuussuunnitelma. LuontoHoiva palveluita harjoittaessa tarvitaan lisäksi omavalvontasuunnitelma. (Green Care -laatumerkkien esite N.d.)

Laatumerkit ovat maksullisia ja ne ovat voimassa kolme vuotta kerrallaan. Hakemuksia on mahdollista laittaa neljänä eri ajankohtana vuodessa, jotka on ilmoitettu Green Care Finland ry:n verkkosivuilla. Hakemuksen käsittelyaika on noin kuukausi hakemuksen lähettämisestä. Mikrotoimijoille eli alle 10 työntekijän toimijoille laatumerkki maksaa 400 €, suurille toimijoille eli vähintään 10 työntekijän toimijoille se maksaa 600 €. Merkkejä on mahdollista hakea myös yhdessä toisen toimijan kanssa, jolloin hinta on 600 €. Merkkien hakemisessa on paljousalennus eli jos merkkejä hakee kerralla useampia, on hinta ensimmäisen merkin hinnasta puolet. (Green Care -laatumerkkien hakuprosessi N.d.)

Yritys voi todistaa ammattitaitonsa myös Green Care -yhdistyksen jäsenyydellä, josta hän saa käyttöönsä yhdistyksen logon. Yhdistyksen jäsenyys kertoo yrityksen noudattavan Green Care -toiminnan eettisiä ohjeita. Jäsenyydellä on yritykselle myös markkinointietu, sillä jäsenyritykset ovat esillä Green Care Finland ry:n verkkosivuilla. Lisäksi on tapahtumiin ja koulutuksiin liittyviä jäsenalennuksia sekä mahdollisuus vertaistukeen yhdistyksen muilta jäseniltä. (Yhdistys N.d.)

Yhdistyksen jäsenyys on maksullinen ja se maksetaan vuodeksi kerrallaan. Sivutoimille yrityksille jäsenyys maksaa 60 € ja päätoimisille yrityksille 120 €. Yhdistyksen yhteisöjäsenten jäsenyrityksille, yhteisöjäsenille, henkilöjäsenille ja kannatusjäsenille on omat hinnat, jotka löytyvät yhdistyksen verkkosivuilta. (Jäsenmaksut N.d.)

5.4 Hintaesimerkkejä Green Care -palveluista

Hintaesimerkit ovat syksyltä 2020 ja sisältävät arvonlisäveron.

Kanta-Hämeen alueella tarjotaan talliympäristöön tutustumista ja rentoutumista hevosen selässä kolmen tunnin ajan 150 €/henkilö. Sillä alueella tarjolla on myös aikuisille suunnattua toimintaa talliolosuhteissa 10 tunnin ajan 350 €/henkilö. Aikuisille suunnattu toiminta on jaettu kahden tunnin kertoihin, jotka tapahtuvat 3-4 henkilön ryhmissä. Ryhmätoiminnan sijasta vaihtoehtona on myös yksityinen aikuisille suunnattu heppahetki, jonka hinta on 120 € kahdelta tunnilta. (Cardehumman hinnasto N.d.)

Keski-Pohjanmaalla tarjotaan hevoselämyksiä ryhmille ja erityistä tukea tarvitseville ryhmille. Kyseiset hevoselämykset voivat sisältää ratsastusta ja muuta tallitoimintaa. Ryhmille hevoselämys maksaa tunnilta 25 €/henkilö ja erityisryhmille tunnilta 30 €/henkilö. (Hinnasto N.d.)

Eteläkarjalassa on tarjolla kuntouttavaa toimintaa niin ryhmälle kuin yksilöllisesti. Kuntouttava toiminta on tunnin kestoinen ja yksilöllisenä sen hinta on 35 €/henkilö. Ryhmätoimintana kuntouttavan toiminnan hinnaksi tulee 2-3 henkilön ryhmässä 30 €/henkilö ja 4-6 henkilön ryhmässä 25 €/henkilö. (Eläinavusteinen toiminta 2020.) Lisäksi tarjolla on ryhmävierailuita, jotka järjestetään toiveiden mukaan enintään 20 henkilölle. Ryhmävierailut kestävät 120 minuuttia ja niiden hinta ryhmältä on 150 €. (Hevoselämykset ja Green care N.d.)

Keski-Suomessa on tarjolla toimintaa toiveiden mukaan. Maksimissaan 15 henkilön ryhmäkerta tunnilta maksaa 60 €/ryhmä. (Voimaa ja virkistystä N.d.) 2-4 henkilön ryhmäkerta maksaa 90 minuutin ajalta 30 €/henkilö, kun käytössä on useampi hevonen. Yksityisen hevoshetken hinta on samalta 90 minuutin ajalta 50 €/henkilö, kun käytössä on yksi hevonen. (Hepokuuselan heppatuokiot N.d.)

Lapissa on tarjolla ratsastusta erityisryhmille. Tunnin ratsastus hinta on henkilöltä 55 €. (Hinnasto N.d.)

5.5 Kyselyn tulokset Green Care -toiminnasta

Kysely toteutettiin Webropol-kyselynä, joka lähetettiin 12 alan yrittäjälle. Lisäksi kyselyyn etsittiin halukkaita Facebookin Suomenhevonen paras hevonen -ryhmästä, josta saatiin kahden yrittäjän vastaus. Yhteensä vastauksia saatiin neljä kappaletta. Työhön valittiin kokeneiden yrittäjien laadukkaat vastaukset, joita neljästä näitä oli kolme kappaletta. Tutkimustulokset perustuvat siis kolmeen alan ammattilaisen vastaukseen.

5.5.1 Yritysten toiminta ja hevoset

Kyselyssä selvitettiin yhteystietojen jälkeen yritysten mahdollinen muu toiminta Green Care -toiminnan ohella, jotta saatiin selville Green Care -toiminnan osuus yrityksen liiketoiminnasta. Yhdellä yrityksellä toiminta keskittyi pelkkään Green Care -toimintaan. Lopuilla kahdella vastanneella yrityksen toimintaan kuului muutakin palvelua: maastoratsastuksia, rekiretkiä, raviurheilua sekä matkaratsastusta. Vastauksia haluttiin ammattilaisilta, joten kyselyssä selvitettiin yrittäjän kokemus toiminnan parista. Kaksi kolmesta vastasi kokemuksen olevan 1 - 3 vuotta ja yksi vastasi kokemusta karttuneen 5 vuoden takaa.

Yritysten hevoset olivat jokaisella vastanneella suomenhevosvaltaiset. Keskimäärin yritystoiminnoissa oli käytössä 5 hevosta. Yhdellä vastaajista hevoset koostuivat pelkästään suomenhevosista. Lopuilla vastaajista suomenhevosten lisäksi oli yksi muun rotuinen hevonen. Yrittäjien näkemysten mukaan suomenhevonen soveltuu hyvin kyseiseen toimintaan. Rodun edustajien koetaan olevan lempeitä, avoimia ja rauhallisia. Vastaajista yksi koki soveltuvuuden olevan enemmän yksilöstä kiinni.

5.5.2 Kouluttautuminen, motivaatio ja harrastusmahdollisuudet

Yrittäjien näkemykset kouluttautumismahdollisuuksista olivat hyvät ja erinomaiset. Käytyjä koulutuksia olivat hevosjalouden perustutkinto, hevosavusteisten palvelujen

tuottaja, erikoisammattitutkinto tallimestariksi, hevosavusteinen toiminta, hevosavusteinen sosiaalipedagogiikka, pararatsastuksen ohjaaja, hevosmatkailuun erikoistunut luonto-ohjaaja, Green Care perusteet, yrittäjän ammattitutkinto, matkailupalvelukehittäjän erikoisammattitutkinto sekä lasten ja nuorten erityisohjaaja.

Yrittäjiltä kysyttiin, miksi he haluavat harjoittaa nimenomaan Green Care -toimintaa. Vastauksista kävi ilmi, että Green Care -toimintaa on tärkeä tuoda julki ja toiminnan koettiin tuovan lisää monipuolisuutta omaan tekemiseen. Lisäksi asiakkaille haluttiin antaa mahdollisuus hyötyä toiminnan hyvinvointivaikutuksista ja mahdollisuus elämyksiin.

Yrittäjiltä kysyttiin, mitkä ovat heidän näkemyksensä Green Care -toiminnan harrastusmahdollisuuksista kuluttajalle. Kaksi kolmesta yrittäjästä vastasi harrastusmahdollisuuksien olevan erinomaiset. Palvelua ajateltiin olevan paljon ja monipuolisesti tarjolla. Yksi kolmesta vastaajasta ei halunnut vastata kysymykseen.

5.5.3 Tarvittavia resursseja

Tuloksista kävi ilmi, että toiminnan harjoittaminen vaatii tietysti tilat. Hevosille tulee olla pihatto tai karsinapaikkoja sekä ulkoilalueet. Evästämistä ja taukoja varten tulee olla sosiaalitulat asiakkaille. Hevoset tarvitsevat toimintaan sopivat varusteet sekä yrittäjä itse tarvitsee hevosmiestaitoja hevosten käsittelyyn. Lisäksi tarvitaan ammattimaista osaamista yritystoiminnan harjoittamiseen. Osaamista tarvitaan niin liiketoiminnan kuin markkinoinnin parissa. Verkostoitumisesta koettiin myös olevan hyötyä yritystoiminnassa. Yrittäjien kannalta tärkeänä pidettiin omaa fyysistä kuntoa sekä taloudellista puolta. Hevostalous on fyysisesti raskasta työtä, johon kuluu paljon aikaa ja rahaa. Hevostaloutta pidetäänkin elämäntapana.

5.5.4 Liiketoiminta, tulot ja kustannukset

Työssä aikaisemmin on käsitelty laajemmin tuloja hintaesimerkkien avulla. Lisäksi myöhemmässä vaiheessa käsitellään kustannuksia laajemmasta näkökulmasta. Yrittäjiltä selvitettiin kyselyssä, mistä yrityksen liiketoiminta koostuu. Lisäksi kysyttiin tulojen ja kustannusten määrää sekä mistä ne muodostuvat. Yritysten liiketoiminnan kerrottiin Green Care-toiminnan osalta koostuvan maastoratsastuksista, kerhoista,

sosiaalipedagogisesta hevostoiminnasta, talutusratsastuksista sekä vierailuista hevosien kanssa. Vastauksia tuloista ja kustannuksista ei voida pitää vertailukelpoisina, koska tulojen ja kustannusten määrät oli ilmoitettu niin suurella vaihtelevuudella. Vastauksista ei käynyt myöskään ilmi tarpeeksi laajasti, mistä kerrotut tulot ja kustannukset koostuvat. Tulojen määrä vaihteli muutamista sadoista euroista 2 500 euroon kuukaudessa. Tulojen ollessa muutamia sataasia, oli toiminta sivutoimista. Kustannusten määrä taas vaihteli 700 eurosta 1 200 euroon kuukaudessa.

5.5.5 Kilpailutoiminta ja tulevaisuuden näkymät

Kilpailutoimintaa toiminnan parissa ei ole.

Tuloksista kävi ilmi, että Green Care -toiminnan merkitys mahdollisesti kasvaisi tulevaisuudessa. Hyvinvointiin panostetaan koko ajan enemmän ja kysyntää toimintaan on tälläkin hetkellä. Jos eri sosiaalitoimet ja kunnat lähtisivät rahoittamaan toimintaa entistä enemmän, saataisiin kysyntää toiminnan pariin kasvatettua. Kuluttajalle on nykypäivänä entistä tärkeämpää palveluiden paikallisuus, aitous ja yksilöllisyys. Myös arvostus luontoa kohtaan on kasvussa.

6 Länneratsastus

Länneratsastus eli 'western riding' on lähtöisin Yhdysvalloista karjapaimenten työskentelystä, jossa hevonen on toiminut työkaverina. Hevosen on täytynyt reagoida pienimpiinkin apuihin ratsastajan keskittyessä työskentelyyn esim. naudan kanssa. Lajissa tavoitellaan käytännöllisyyttä ja vaivattomuutta. Tärkeässä roolissa on ratsastajan ja hevosen yhteistyö, mukavuus, kestävyys ja keveys. Hevoselta odotetaan oma-aloitteisuutta eli tarkoitus ei ole ratsastaa hevosta koko aikaa tarkasti kontrolloidusti. Suomen ratsastajainliitto on hyväksynyt länneratsastuksen viralliseksi lajiksi vuonna 1994. Hevosen rodulla ei ole merkitystä lajia harrastaessa, mutta Paint- ja American Quarterhevosia kasvatetaan nimenoman kyseiseen lajiin ja useimmiten kilparadoilla korkeammilla tasoilla nähtävät hevoset ovatkin kyseisiä rotuja. (Länneratsastus N.d.)

6.1 Varusteet

Lännenratsastuksen varusteet poikkeavat perinteisestä klassisesta ratsastustyylistä. Lännenratsastuksen varusteisiin kuuluu suitset, satula ja satulan alla oleva pad.

Suitsia on niin kuolaimellisia kuin kuolaimettomia. Suitsien on tarkoitus olla hevosen päässä kevyet ja mukavat pitää. Malleja on paljon erilaisia, mutta perinteisissä suitsissa on poskihihnat, leukahihna sekä otsapanta. Kevyemmissä malleissa voi otsapanta olla vain yhden korvan ympäri menevä remmi, eikä niissä ole välttämättä leukahihnaa. Ohjat ovat pidemmät, mitä klassisessa ratsastustyyliä. Lisäksi ne ovat päistään avonaiset, joka on mahdollistanut hevosen sitomisen kiinni toisesta ohjasta. (Perusteet 2006.) Kuolaimina käytetään nivelkuolainta tai kankikuolainta. Kuolaimiakin on paljon erityyppisiä. Käytettäviä kuolaimettomia suitsia on sidebull, bosal ja hackamore. Nivelkuolainta käytettäessä ratsastaja pitää ohjia kahdessa kädessä ja kankikuolainta käytettäessä yhdessä kädessä. (Virtanen 2019.)

Lännenratsastukseen tarkoitettuja satuloita on paljon erilaisia. Muotoilu on lähtöisin karjapaimenten työstä, jossa he kulkivat pitkiä matkoja ja nukkuivat satulan päällä sekä kantoivat tavaroita mukanaan. Satulassa on etukaassa nuppi, johon on sidottu mm. karjaa kiinni. Karjalajeissa käytettävissä satuloissa on kestävät rungot ja isot nupit karjan sitomista varten. Satuloissa, joita käytetään pidemmällä matkoilla, on taas leveä ja mukava istuin. Satulan alla pidetään isoa ja paksua padia parantamassa satulan istuvuutta. (Perusteet 2006.)

6.2 Lajit ja kilpaileminen

Lännenratsastus sisältää parikymmentä erilaista kilpailtavaa lajia, jotka osa poikkeavat toisistaan hyvinkin paljon. Osassa lajeista hevosen kanssa toimitaan maastakäsin ja osassa ratsastamalla. Arvosteltavia asioita voivat olla mm. hevosen rakenne ja liike, ratsukon yhteistyö ja ulkoasu, nopeus tai tehtävien suorituksen helppous.

Joihinkin lännenratsastuksen lajeihin kuuluu lassoaminen, jossa karjaa pyydystetään lassoavulla. Tällaiset lajit ovat Euroopassa eläinsuojelulain nojalla kiellettyjä. Elävää karjaa saa kuitenkin käyttää Euroopassa lajeissa, joissa karjaa erotellaan aitauksesta

toiseen. Nautojen lassoamiseen liittyvät lajit ovat kiellettyjä, koska siinä voi olla riski nautojen vahingoittumiselle. (Lännenratsastus N.d.)

Suomessa yleisimmät lännenratsastuslajit ovat reining ja all around -lajit. Lisäksi on olemassa karjalajeja, halter -lajeja ja aikaratsastuslajeja, jotka keskittyvät enemmän muualle Eurooppaan (ks. Kuvio 4). Halter -lajeissa hevonen esitetään maastakäsin ja aikaratsastuslajeissa kierretään tolppia tai tynnyreitä mahdollisimman nopeasti. (Lännenratsastuslajit N.d.) Työssä esitellään tarkemmin yleisimmät lajit Suomessa sekä karjalajit, joita tavataan myös jonkin verran Suomessa.

Reining	All around -lajit mm.	Karjalajit mm.	Halter -lajit	Aikaratsastuslajit
	<ul style="list-style-type: none"> •Trail •Western riding •Western pleasure •Western horsemanship 	<ul style="list-style-type: none"> •Cattle penning •Team penning •Team shorting 	<ul style="list-style-type: none"> •Showmanship at halter •Trail in hand 	<ul style="list-style-type: none"> •Pole bending •Barrel race

Kuvio 4. Lännenratsastuksen lajeja

6.2.1 Reining

Reining on kansainvälisen ratsastajainliiton hyväksymä laji ja se onkin lännenratsastuksen kuninkuuslaji. Lajissa on ennalta määrätty ohjelma, joka suoritetaan laukassa. Suoritettavia tehtäviä ovat laukanvaihdot, peruutukset, laukkaympyrät hitaassa ja nopeassa tempossa, eri käännökset sekä liukupysähdykset. Suorituksen tulee olla sujuva ja virheetön, hevosen eteenpäin pyrkivä ja ratsukon yhteistyön saumatonta. Hevosen tulee olla koko suorituksen ajan hyvässä kontrollissa ja reagoida pieniin apuihin. (Lännenratsastuslajit N.d.) Ensimmäinen reiningin Suomen mestaruus on käyty vuonna 2007. Sen jälkeen mestaruudesta on kilpailtu joka vuosi vuoteen 2017 asti, lukuun ottamatta vuotta 2015. Vuosina 2018 – 2020 Suomen mestaruutta ei ole järjestetty. (Tuloksia N.d.)

6.2.2 All around -lajit

Trail on lähtöisin karjapaimenten työskentelystä. Kilparadalla suoritetaan vähintään kuusi eri tehtävää määrättyssä järjestyksessä, jotka ratsukon tulee suorittaa hyvällä yhteistyöllä, tyylikkäästi, taidokkaasti ja sopivan reippaasti. Tehtävät voivat olla pakollisia tai valinnaisia. Ne on asetettu radalle lyhyille välimatkoille, joten askellajit vaihtuvat nopeasti edetessä tehtävästä toiseen. Ne voivat olla myös yhdistettyjä, jolloin se aiheuttaa lisähaastetta ratsukolle. Pakollisia tehtäviä ovat portista kulkeminen siten, että se aukaistaan ja suljetaan, peruutustehtävä sekä puomien ylittäminen. Portteja on niin naruportteja kuin työntöportteja. Peruutustehtävä voi olla esim. L - mallisen kuvion peruuttaminen. Puomit voivat olla radalla monella eri tavalla ja niitä voidaan korottaa maasta korkeintaan 30 senttimetriä. Esimerkkejä valinnaisista tehtävistä ovat puisen sillan ylittäminen, puomeista tehdyn neliön sisällä 360 asteen pyörähtäminen sekä side pass -puomi, jossa hevonen kulkee sivuttain puomin päällä saman tapaisesti kuin pohkeenväistössä. (Länneratsastuslajit N.d.)

Trail -lajissa kilpaillaan Suomen mestaruudesta. Ensimmäiset kilpailut on järjestetty vuonna 2016 ja siitä eteenpäin joka vuosi kuluvaan vuoteen 2020 asti. Nyt vuonna 2020 mestaruuskilpailu järjestettiin Hyvinkäällä. (Tuloksia N.d.)

Western riding on laji, jossa hevoselta odotetaan kuuliaisuutta, hyviä tapoja, hyvää luonnetta sekä hyvää askellajien laatua. Sen tulisi toimia herkästi, olla hyvätapainen sekä liikkua kevyesti ja irtonaisesti. Kilpailuissa lajissa kilpaillaan yksilösuorituksena, jossa ratsastetaan ennalta määrätty rata. Suorituksen tulisi olla tasainen ja liikkeiden tarkasti tehtyjä. Suoritettavia liikkeitä ovat mm. erilaiset laukanvaihdot, puomitehtävät ja peruutustehtävä. (Länneratsastuslajit N.d.)

Western riding -lajissa kilpaillaan Suomessa lajimestaruudesta. Ensimmäinen mestaruuskilpailu on käyty vuonna 2008, jonka jälkeen kilpailuita on järjestetty vuoteen 2013 asti. (Tulokset N.d.)

Western pleasure on laji, jossa hevoselta edellytetään hyvää askelta, liikettä ja tempoa. Askeleen tulee olla joustava ja sopivan pituinen hevosen rakenteeseen nähden. Hevosen tulee liikkua kootussa muodossa rennosti, mutta rytmikkäästi. Tempo saa olla suhteellisen hidas, mutta tarpeeksi eteenpäinpyrkivä. Hevosta ratsastetaan kil-

pailuissa kevyesti, pienin avuin ja kohtuullisen löysin ohjin. Kilpailut ovat ryhmäsuorituksia, jossa kaikki ratsukot ratsastavat uraa pitkin määrättyssä askellajissa. (Lännenratsastuslajit N.d.)

Western pleasuressa kilpaillaan Suomessa lajimestaruudesta. Ensimmäinen kilpailu on ollut jo vuonna 1999, jonka jälkeen niitä on järjestetty joka vuosi lukuun ottamatta vuosia 2015 ja 2017. Vuonna 2020 kilpailut olivat Hyvinkäällä. (Tulokset N.d.)

Western horsemanship -lajissa keskitytään ratsukon kokonaisuuteen. Liikkeiden tulee olla pehmeitä ja täsmällisiä. Ratsukolla tulee olla luottamus ja varmuus kunnossa ja ratsastajan tulee istua oikeaoppisesti tasapainoisessa perusistunnassa. Lisäksi hevosella tulee olla hyvä terveydentila ja kunto sekä sen tulee olla halukas työskentelemään. Western horsemanship -kilpailut koostuvat kahdesta eri osasta: yksilö- ja ryhmäsuorituksesta, joissa suoritetaan tehtäviä tuomarin pyyntöjen mukaisesti. Yksilösuoritukseen voi kuulua eri askellajeissa suoritettavia linjoja, kaarteita, kahdeksikkoja ja ympyröitä. Lisäksi voi olla erilaisia liikkeitä, jotka voivat olla myös liikkeiden yhdistelmiä, mm. peruutus, pysähdys, etu- ja takaosakäännökset, laukanvaihdot sekä erilaiset väistöt. Ryhmäosuus koostuu käynnistä, ravista, laukasta sekä peruutuksesta. (Lännenratsastuslajit N.d.)

Suomessa kilpaillaan western horsemanship -lajissa lajimestaruuden merkeissä. Kilpailuita on järjestetty kaikkina muina vuosina vuoden 1999 jälkeen, paitsi vuonna 2015. Vuonna 2020 kilpailut on järjestetty Hyvinkäällä. (Tulokset N.d.)

6.2.3 Karjalajit

Karjalajit ovat lähtöisin karjatiloilta kuuluvista työtehtävistä. Ennen ne ovat olleet karjapaimenten välistä kisailua, mutta virallinen Team penning -kilpailu on järjestetty ensimmäisen kerran vuonna 1949 Kaliforniassa. Suomeen karjalajit ovat tulleet vasta 2010-luvulla. Karjalajeihin liittyviä kursseja on järjestetty eri puolilla Suomea, mm. vuonna 2012 Ähtävällä ja vuonna 2013 Haapavedellä ja Purmossa. Maailmalla karjapaimennus on yleisempää, esim. Etelä- Amerikassa, Pohjois-Amerikassa, Australiassa sekä Kanadassa. (Partanen 2018.)

Cattle penning on laji, jonka tarkoituksena on saada laumassa oleva nauta erotettua ja siirrettyä hoitokarsinaan. Siirrettävä nauta on määrätty etukäteen. Suoritus olisi

tarkoitus tehdä mahdollisimman nopeasti ja se tehdään kaksi kertaa. Muut kuin määrätty nauta eivät saa siirtyä hoitokarsinaan. Ratsukon tulee muistaa itse pysäyttää ajanotto nostamalla kätensä ilmaan, kun hevoson rintakehä on hoitokarsinan ulkopuolella, mutta kaula ja pää hoitokarsinassa. (Partanen 2018.)

Team penning on samantapainen laji kuin edellä mainittu cattle penning. Tässäkin lajissa nautoja eritellään hoitokarsinaan, mutta nyt se tehdään vaan ryhmässä. Kentällä on siis kolme ratsukkoa, joiden tehtävänä on siirtää kolme ennalta määrättyä nautaa hoitokarsinaan. Myös tässä lajissa erottelu suoritetaan kaksi kertaa. Ajanotto katkeaa niin kuin cattle penningissä ja ratsukon tulee huolehtia sen katkaisemisesta. (Partanen 2018.)

Team shortingissa suoritus tehdään kahden ratsukon voimin. Suoritusalue on kaksi pyöröaitausta. Lajissa siirretään numeroituja nautoja yksitellen tietyssä järjestyksessä pyöröaitauksesta toiseen mahdollisimman nopeasti. Siirrettäviä numeroituja nautoja on kymmenen. Lisäksi on kaksi numeroimatonta nautaa, joita ei tule siirtää. Ennen suoritusta tuomarit määräävät käytettävän numerojärjestyksen, joka voi olla laskeva tai nouseva. Tehtävän suorittamiseen on aikaraja, mutta jos tiimi on saanut siirrettyä kaikki numeroidut naudat toiseen pyöröaitaukseen ennen ajan loppumista, voidaan aika pysäyttää. Aika pysähtyy, kun ratsastaja nostaa kätensä ilmaan samalla, kun hevoson pää ja kaula ovat pyöröaitauksessa, jonne naudat on siirretty ja rintakehä aitauksessa, jossa naudat olivat alun perin. (Partanen 2018.)

6.3 Kouluttautuminen

Nimenomaan lännenratsastukseen suuntautuvaa koulutusta ei löytynyt paljoa. Mainittakoon nyt kuitenkin Centered Riding koulutukset. Koulutuksiin voi osallistua joko kuunteluoppilaana tai ratsastavana oppilaana.

Open Clinic -kurssit koostuvat teoriaosuudesta sekä ratsastusosuudesta. Aiheina ovat ratsastajan keho, ratsastus ja oppiminen. Kurseille on mahdollista osallistua niin kuunteluoppilaana kuin ratsastajana ja ne kestävät 1-3 päivää. Nyt vuonna 2020 kursseja on järjestetty mm. Inkoossa ja Valkeakoskella. (Centered riding inc. Finland N.d.)

Open Clinic -kurssi on järjestetty mm. vuonna 2018 Ypäjällä. Kurssin hinta on ollut silloin 280€ ja se on sisältänyt karsinapaikan, majoituksen ja ruokailut. Kuunteluoppilaana hinta on ollut 30€/päivä. (Centered riding open clinic 2018.)

Centered riding ohjaajakurssilla edellytetään 18 vuoden ikää. Ratsastuksen tulee olla tasapainoista kaikissa askellajeissa ja taustalla täytyy olla vähintään yksi Open Clinic -kurssi, joka on kestänyt 2-3 päivää. Lisäksi ratsastuksen opettamisesta tulee olla kokemusta vähintään vuoden ajalta. Vaihtoehtoisesti Open Clinic -kurssin sijasta voi olla osallistunut Centered riding Update -kurssille tai ohjaajakurssille ratsastavana oppilaana, jossa on saanut suosituksen kurssille osallistumisesta. Yhtenä vaihtoehtona kurssin sijaan voi olla myös kokemus kuudelta III-tason kouluttajan tunnilta tai neljältä IV-tason kouluttajan tunnilta, joilta on saanut suosituksen kurssille osallistumisesta. Edellä mainitut kouluttajat voivat olla myös kouluttajakokelaita. (Centered riding inc. Finland N.d.) Kurssi suoritetaan kahdessa osassa, jotka ovat yhteensä 7 päivää. Osat ovat 4-6 viikon välein toisistaan. Pyhtäällä on järjestetty ohjaajakoulutuksen 1. osa vuonna 2018. Sen hinta on ollut 1150€ ja se on sisältänyt hevosen karsinapaikan ja heinät. (Centered riding -ohjaajakurssi 2018.)

Centered riding -Update kurssit on tarkoitettu Centered riding -ohjaajille. Rautalamilla oli tarkoitus järjestää vuonna 2020 kurssi, joka peruuntui kuitenkin covid-19 viruksen vuoksi. Kurssi olisi kestänyt 4 päivää ja sen hinta olisi ohjaajilta ollut 650€ ja ratsastavilta oppilailta 250€. (Kesäohjelma 2020 – muokkautuu tilanteen mukaan 2020.)

6.4 Hintaesimerkkejä lännenratsastuksesta

Hintaesimerkit ovat syksyiltä 2020 ja sisältävät arvonlisäveron.

Kanta-Hämeessä alkeistuntien 60 min hinnat ovat 25 €/henkilö (Hinnasto N.d.).

Pohjois-Pohjanmaalla on tarjolla yksityisvalmennusta ja parivalmennusta. Valmennukset kestävät 60 minuuttia ja niiden hinnat ovat yksityisvalmennukselta 60 €/henkilö ja parivalmennukselta 35 €/henkilö. (Hinnat HPT Hevostaitokeskuksessa N.d.)

Uudellamaalla on tarjolla yksityistunteja ja ryhmätunteja, joiden kesto on 60 minuuttia. Yksityistunnin hinta on 55 €/henkilö ja ryhmätunti 2-4 hengen ryhmässä 35 €/henkilö. (Wilma Western hinnasto N.d.)

Keski-Suomessa on tarjolla yksityistunteja hintaan 50 €/henkilö ja ryhmätunteja 2-4 henkilön ryhmässä 35 €/henkilö. Tuntien kesto on 60 minuuttia. (Hinnat N.d.)

Lapissa on tarjolla maastoratsastusta. 2 tunnin maasto on 65 €/henkilö. Alkeismaastoratsastuksen hinta on 35 €/henkilö ja se kestää tunnin. Maastoratsastus on mahdollista saada myös yksityisenä, jolloin sen hinta on 50 €/henkilö tunnilta. (Maastoratsastus N.d.)

Muualla kuin kotitalilla pidettäviin valmennuksiin ja tunteihin lisätään n. 10 €/kerta. Myös matkakulut lisätään, jos paikka ylittää yrittäjän määrittelemän etäisyyden. Tunnille tai valmennukseen osallistuminen omalla hevosella laskee tunnin hintaa hevosvuokran verran, joka on n. 10 €.

6.5 Kyselyn tulokset lännenratsastuksesta

Kysely toteutettiin Webropol-kyselynä, joka lähetettiin 17 yrittäjälle sähköpostitse. Kyselyn lisäksi tehtiin kaksi puhelinhaastattelua. Kyselyyn saatiin kolme laadukasta ammattilaisen vastausta, johon tutkimustulokset perustuvat.

6.5.1 Yritysten toiminta ja hevoset

Kyselyssä selvitettiin, onko yrityksellä muuta toimintaa lännenratsastuksen lisäksi, jotta saatiin selville lännenratsastuksen osuus yrityksen liiketoiminnassa. Vastauksista kävi ilmi, että kaksi kolmesta yrityksestä oli keskittynyt pelkästään lännenratsastukseen. Lopuilla kahdella yrityksellä oli lännenratsastustoiminnan lisäksi muutakin yritystoimintaa, joita olivat Green Care -toiminta, ratsastusjousiammunta, klassinen ratsastuskoulutoiminta sekä matkaratsastus. Vastauksia haluttiin ammattilaisilta, joten kyselyssä selvittiin yrittäjien kokemus lajin parissa. Yksi yrityksistä oli valinnut vastausvaihtoehdoista 4-6 ja loput kaksi olivat valinneet kokemusta olleen yli 10 vuotta.

Hevosten määrä yrityksillä vaihteli kahden ja kolmenkymmenen välillä. Hevosista suomenhevosten osuus oli yhdellä yrityksistä 100 %, toisella 25 % ja kolmannella 17 %. Yrittäjien mielestä suomenhevonen soveltuu lännenratsastukseen hyvin. Rotua kuvailtiin työteliääksi, oppivaiseksi, hyvä luonteiseksi sekä tasaiset askeleet omaavaksi. Pidemmälle kilpailtaessa suomenhevosen raskaamman rakenteen ei koeta olevan eduksi.

6.5.2 Kouluttautuminen, motivaatio ja harrastusmahdollisuudet

Yrittäjien mielestä kouluttautumismahdollisuudet lännenratsastuksen pariin ovat heikot. Käytyjä koulutuksia olivat harrasteohjaaja -koulutus ja Centered riding -ohjaajakoulutus. Yksi kolmesta vastaajasta kertoi lännenratsastuksessa käytettävän yrityksen omia hevosia, mutta opetuksen hoitavan ulkopuolinen ammattivalmentaja.

Yrittäjiltä kysyttiin, miksi he haluavat harjoittaa yrityksessään juuri lännenratsastusta. Saatuja vastauksia oli, että lännenratsastuksen ajateltiin olevan hevosille leppoisampaa ja pehmeämpää, siinä koettiin pääsy parempaan yhteistyöhön hevosen kanssa kuin klassisessa ratsastuksessa, haluttiin pitää hevosten käyttö monipuolisena sekä tarjota muutakin perinteisen ratsastuskoulutoiminnan ohella. Lisäksi lajista koettiin olevan apua ratsukon välisten kommunikointiongelmien kanssa, kun siinä yhdistyy maastakäsittely sekä hevosen ja ihmisen välinen kommunikointi.

Yrittäjiltä selvitettiin heidän näkemyksensä lännenratsastuksen harrastusmahdollisuuksista. Kaikki vastaajat sijaitsivat eteläisemmässä Suomessa, mutta mielipiteet jakautuivat silti paljon. Yksi vastaajista koki harrastusmahdollisuuksien olevan heikot ja yksi erinomaiset. Yksi kolmesta vastaajasta ei halunnut vastata kysymykseen.

6.5.3 Tarvittavia resursseja

Vastauksista kävi ilmi, että yritystoiminta lajin parissa edellyttää hyvät tilat niin hevosille kuin ihmisille, kouluttautumista, aikaa ja motivaatiota, perheeltä joustoa jatkuvaan työntekoon sekä taloudellisia resursseja. Kaupungin läheisyydestä koettiin olevan hyötyä, kun palvelut ja asiakkaat ovat lähellä.

6.5.4 Liiketoiminta, tulot ja kustannukset

Kyselyssä selvitettiin yrittäjiltä, mistä yrityksen liiketoiminta koostuu. Lisäksi selvitettiin tulojen ja kustannusten määrä, sekä mistä ne koostuvat. Tuloista kerrottiin tarkemmin hintaesimerkkien avulla aiemmin työssä ja kustannuksista kerrotaan laajemmin työn myöhemmässä vaiheessa. Yritysten liiketoiminta koostui lännenratsastuksen osalta niin maastoista, kursseista, valmennuksista, hevosvuokrasta kuin tuntitoinnasta. Tuloihin ja kustannuksiin liittyvät vastaukset olivat vajanaiset, eikä niistä saatu selville euromääriä tai selkeää kuvaa, mistä ne muodostuvat.

6.5.5 Kilpailutoiminta ja tulevaisuuden näkymät

Kyselyssä selvitettiin, onko yrityksellä kilpailutoimintaa lajin parissa. Vastauksista kävi ilmi, ettei kilpailutoimintaa ollut kyseisillä yrityksillä.

Yrittäjien näkemys lännenratsastuksen tulevaisuudesta oli sellainen, että lajiin koetaan olevan kiinnostusta, mutta alkunnostuksen ajatellaan olevan ohi. Vastauksista kävi ilmi, että valmennukset sijoittuvat enemmän eteläiseen Suomeen, mikä vaikuttaa negatiivisesti lajin käyttöön muualla Suomessa.

7 Ratsastusjousiammunta

Ratsastusjousiammunnassa yhdistyy jousiammunta ja ratsastaminen. Sen katsotaan tarkoittavan kaikkea jousella ampumista, joka tapahtuu hevosen selästä, niin tauluun ampumista kuin metsästystäkin. Tässäkin lajissa hevosen ja ratsastajan yhteistyöllä on suuri merkitys, sillä ratsastajan keskittyessä ampumiseen, tulee hevosen kuunnella pelkkiä pohje- ja painoapuja. Ratsastusjousiammuntaa voi harrastaa kuka vain, mutta laji edellyttää harrastajalta niin ratsastus- ja hevostaitoja, hyvää tasapainoa ja kehonhallintaa kuin jousenkäsittelytaitoja. Parhaimmilta jousiampujilta yhden nuolen ampumiseen voi mennä vain 2 sekuntia, kun nuolia ammutaan yhtäjaksoisesti hevosen laukatessa. (Ratsastusjousiammunta N.d.)

7.1 Historia

Ratsastusjousiammunta on lähtöisin jo noin 1300 eKr. Tällöin laji on toiminut puolustuksena vihollisia ja petoja vastaan, metsästyksenä sekä sodankäynnin aseena. Lajin alkuperä on lähtenyt virallisesti assyrialaiselta kansalta, joka sijaitti Eufraat- ja Tigrisjoen välissä olevan alangon pohjoisosassa. Heidän ajatellaan oppineen taitonsa kimmerialaisilta, jotka olivat heidän vihollisiaan Mustanmeren alueella sekä skyyteiltä, jotka olivat maanviljelijä- ja paimentolaisheimoja. Kimmerialaisten ja skyyttien ratsastusjousiammunnasta ei ole virallista tietoa, joten virallisesti lajin ajatellaan olevan lähtöisin assyrialaisilta. (Cozmei 2016.) Ratsastusjousiammunnalla on tärkeä asema maailmalla niin Yhdysvalloissa, Euroopassa, Australiassa kuin Aasiassa (Sontrop N.d.).

7.2 Varusteet

Jousiammunnan välineitä ovat jousi, nuolet sekä nuoliviine, joka toimii nuolten säilytyspaikkana. Ja koska kyse on ratsastusjousiammunnasta, tarvitaan tietenkin lajiin koulutettu hevonen. Jousia, nuolia ja nuoliviinejä löytyy paljon erilaisia ja jokaiselle mieluisia.

Jousena käytetään useimmiten lyhyttä vastakaarijousta. Lyhyt jousi on kätevämpi käsitellä hevosen selässä kuin pitkä. Jousia on paljon erilaisia, joissa muotoilu vaihtelee tyyppin mukaan. Erilaisia jousityyppejä ovat mm. skyytti, turkkilainen, korealainen, hunni, persialainen, krimi-tataari, mogul ja parthialainen. Jousi valitaan omien mieltymysten mukaan, mutta valintaan voivat vaikuttaa myös ampujan asuinmaa ja kulttuuri. Jousen vetojäykkyyttä kuvataan paunoina, jotka tyypillisesti aloittelijoilla ovat 30-40 paunan luokkaa. Paunamäärä toteutuu tietyssä vetopituudessa, joka ilmoitetaan tuumissa. Jousen merkintä voi siis olla esim. #37 / 28". Parhain teho jousesta saadaan irti tietyssä pisteessä, eikä venyttämällä jousta mahdollisimman pitkälle. Tästä syystä liian pienillä paunoilla varustettu jousi kannattaa vaihtaa isompi paunaiseen, jos tuntuu että jousta tulee venytettyä liian paljon. Jousien hinnat vaihtelevat 200 € ja 1000 € välillä. (Cozmei 2016.) Yhdistelmäjoussia ja mekaanisesti laukaistavia jousia ei saa käyttää ratsastusjousiammunnassa, koska niillä voidaan aiheuttaa helpommin vahinkoa ihmiselle tai hevoselle jousen lauetessa hallitsemattomasti. Yli 60

paunan jouset ovat myös kiellettyjä, sillä vetojäykkyyden ollessa liian iso ampujan kä-
sivarsi väsy, jolloin ampumisen tarkka suoritus kärsii. (Sontrop N.d.)

Niin kuin jouset, myös nuolet valitaan omien mieltymysten mukaan. Nuolien varret valmistetaan hiilikuidusta, puusta tai alumiinista. Tyypillisiä ovat perus hiilikuitu-
nuolet, jotka kestävät hyvin säänvaihteluita. Nuolen sulituksia, nokkeja, kärkiä, pi-
tuuksia ja jäykkyyksiä on erilaisia. Nokilla kuvataan nuolen päätä, jossa on kolo josta
varten. Sulitus on nokin alapuolelle kiinnitetyt sulat, joiden väreillä merkataan, miten
päin nuoli asetetaan jouseen ammuttaessa. Nuolien kärjet valitaan mm. ampuma-
suunnan mukaan ja pituudet omien mieltymysten mukaisesti. Nuolien jäykkyys ker-
rotaan luvuilla ja mitä pienempi luku on, sitä jäykempi nuoli on kyseessä. Nuolien
jäykkyyden valintaan vaikuttaa ampumatekniikka, jolloin eri ampumavoimakkuuden
vaihdellessa valitaan tarpeeksi jäykkä nuoli, jotta se kestää osumisen mm. kiveen tai
tauluun. (Cozmei 2016.)

Nuolet säilytetään nuoliviineissä, joiden valmistusmateriaali on useimmiten nahka.
Niin kuin jousia ja nuolia, myös nuoliviineitä on paljon erilaisia ja ne säilytetään am-
pujan kehoa vasten. Nuoliviinejä pidetään selässä, reidellä, vyötäröllä tai vaikka saap-
paanvarressa. Nuoliviinen paikka on makukysymys, esim. selästä nuolet ovat hi-
taampi ottaa kuin reideltä, mutta selässä olevat nuolet ovat vähemmän tiellä.
(Cozmei 2016.) Parhaimmat paikat nuoliviinelle ovat reidellä tai vyötäröllä. Nuolivi-
neissä on jokaiselle nuolelle oma paikkansa, jotta ne on helppo saada viinestä nope-
asti yksi kerrallaan. (Sontrop N.d.)

Ratsastusjousiammunnassa ammunta tapahtuu useimmiten laukasta, joten hevosella
tulee olla hyvä tasainen laukka. Lajissa käytettävät hevoset tulee kouluttaa siihen,
jotta ne eivät säiky viuhuvia nuolia tai selässään heiluvia jousia. Hevonen joutuu lauk-
kaamaan reipasta vauhtia samaa rataa pitkin monta kertaa samalla, kun sen selästä
ammutaan nuolia, joten sillä tulisi olla myös pitkät hermot. (Cozmei 2016.) Satulaksi
hevoselle käy tavallinen englantilainen satula, joiden muotoilu mahdollistaa tasapai-
noisen kahden pisteen istunnan tai vastaavanlaisen puoli-istunnan. Ratsastus-
jousiammunnassa ei siis istuta syvällä satulassa niin kuin muun muassa kouluratsas-
tuksessa. On olemassa myös satuloita, jotka on tarkoitettu nimenomaan ratsastus-
jousiammuntaan. Kyseisissä satuloissa on korkeampi etu- ja takakaari, jotka antavat
ratsastajalle tukea. Ratsastusjousiammuntasatulat edellyttävät hyvää tasapainoa,

sillä ne liukuvat hevosen selässä herkemmin puolelta toiselle, mitä englantilaiset satulat. Tärkeintä on, että satula on sopiva niin hevoselle kuin ratsastajalle. (Sontrop N.d.)

7.3 Ratsastusjousiammunnan tekniikoita

Ratsastusjousiammunnassa on erilaisia ampumatekniikoita, mm. suosittu välimeren tekniikka, slaavilainen tekniikka, persialainen tekniikka sekä peukalotekniikka.

Välimeren tekniikassa etusormi asettuu jousen yläpuolelle ja loput sormet jousen alapuolelle. Jousen venytys tehdään näillä jousta vasten olevilla sormilla. Oikeakätiset ampujat pitävät nuolta jousen vasemmalla puolella ja vasenkätiset oikealla puolella. (Sontrop N.d.)

Slaavilaisessa tekniikassa keskisormi, nimetön ja pikkusormi pidetään nuolen alapuolella ja niillä tehdään jousen venytys. Etusormi pidetään suorana nuolen päällä tuke-
massa sitä jousta vasten ja peukalo tukee nuolta sen toiselta puolelta. (Sontrop N.d.)

Persialaisessa tekniikassa oikeakätiset pitävät nuolen jousen vasemmalla puolella. Jousen venytys tapahtuu keskisormella ja nimettömällä samalla, kun peukalo ja etusormi avustavat. Kyseinen tekniikka on siis lähes samanlainen, mitä slaavilainen tekniikka. (Cozmei 2016.)

Peukalotekniikka on tarkoitettu nuolen ampumiseen jousen oikealta puolelta. Ni-
mensä mukaisesti jousen vetäminen tapahtuu peukalon avulla, jolloin muut käden sormet jäävät vapaaksi. (Cozmei 2016.)

7.4 Radat ja kilpaileminen

Ratsastusjousiammuntaradoilla ampumaetäisyys tauluun vaihtelee 2 - 50 metrin välillä. Ratoja on paljon erilaisia niin suoria ratoja, maastoratoja kuin kenttäratoja. Ampumasuunnat vaihtelevat ja taulut on voitu sijoittaa ampujasta katsottuna eteen, taakse, ylös tai sivulle, myös niin sanotusti hevosen väärälle puolelle. Pituudet vaihtelevat suorilla aidatuilla radoilla 90 – 180 metrin välillä. Kyseisiä ratoja ovat muun muassa unkarilainen ja korealainen rata. Maastoradat voidaan ratsastaa aidatulla alueella tai ilman aitoja ja niihin voi kuulua esteitä. Ratojen pituus vaihtelee 100 metrin

ja kilometrin välillä. Maastoratoihin kuuluu mm. puolainen rata. Kenttäradat ovat aidattomia isoja alueita. Kenttäratoihin kuuluu mm. mogu. (Ratsastusjousiammunta N.d.) Suorien ratojen, maastoratojen ja kenttäratojen lisäksi on olemassa Save the North -rata eli areenarata, joka on mahdollista rakentaa esimerkiksi maneesiin. (Suomi Cup 2020.)

Unkarilainen rata on 90 metriä pitkä ja kilpailuissa se ratsastetaan kuusi kertaa. Ampumaetäisyys radalla on 9 metriä ja taulut, joita on kolme, on sijoitettu keskelle rataa. Taulut on laitettu niin sanotun tornin päähän noin 180 cm korkeuteen. Rata tulisi suorittaa 18 sekunnin sisällä. Pisteytys lasketaan taulupisteiden mukaan. Pisteisiin vaikuttaa myös aikabonukset, joista saa lisäpisteitä, sekä aikarangaistukset, joista vähennetään pisteitä. (Rensburg 2019.)

Korealainen ratakokonaisuus jaetaan kahteen tai kolmeen eri rataan. Kilpailuissa ratsastetaan määrättyjä ratoja kuusi kappaletta. Ratojen pituudet vaihtelevat 90 – 150 metrin välillä. Tauluja on sijoitettu radoille eri määrät, jolloin niitä on 1-5 kappaletta radasta riippuen ja ne on sijoitettu 7 metrin etäisyydelle radan reunasta. Korealaisilla radoilla on aikarajat, jotka vaihtelevat ratojen taulumäärien ja pituuksien mukaan. Pisteytys lasketaan taulupisteiden mukaan. Jos rata suoritetaan määrättyä aikaa ennen, saa ratsastaja lisäpisteitä. Jos taas määrätty suoritus aika ylittyy, vähenee pistemäärä. (Rensburg 2019.)

Puolalaiselle radalle on sijoitettu vähintään kuusi ampumakohdetta, jotka voivat olla tauluja tai metsästyskohteita. Ampumakohteille ei ole määrättyjä paikkoja, vaan radat suunnitellaan maaston mukaan. Rata ratsastetaan 2 tai 3 kertaa, riippuen sen pituudesta. Radan suoritus aika vaihtelee sen pituuden mukaan siten, että 350 metrin matkaa saa suorittaa minuutin. Pisteytys lasketaan taulupisteiden mukaan, mutta määrätyn ajan alituksesta voi saada lisäpisteitä ja ylityksestä pisteiden vähennyksiä. Ampumakohteiden pisteet vaihtelevat kohteen etäisyyden ja tyyppin mukaan. (Rensburg 2019.)

Mogu poikkeaa edellä mainituista ratatyypeistä sillä, että yksilösuorituksen sijasta radalla on yhtä aikaa kolme ratsukkoa. Kilpailussa ensimmäisenä kulkeva ratsukko vetää perässään palloa, johon muut ratsukot yrittävät ampua. (Ratsastusjousiammunta N.d.)

Ratsastusjousiammunnassa kilpaillaan Suomen mestaruudesta vuosittain. Ensimmäiset kilpailut käytiin vuonna 2015 Mäntsälässä, jonka jälkeen kilpailuita on järjestetty Ylistarossa, Orimattilassa, Salossa ja Virolahdessa. (SM-kilpailut N.d.) Vuonna 2020 SM-kilpailut oli tarkoitus järjestää Jyväskylässä, mutta Covid-19 viruksen vuoksi järjestettiin ensimmäiset Suomi Cup -kilpailut. Suomi Cup -kilpailuihin pystyi osallistumaan monella eri tallilla eri aikoina, joissa kaksi henkilöä todisti suorituksen ja lähetti suorituksen tulokset Etelä-Suomen Ratsastusjousiampujat ry:lle. (Suomi Cup 2020.)

7.5 Kouluttautuminen

Kouluttautumista ratsastusjousiammunnan valmentajaksi ei löytynyt.

7.6 Hintaesimerkkejä ratsastusjousiammunnasta

Hintaesimerkit ovat syksyltä 2020 ja sisältävät arvonlisäveron.

Etelä-Savossa on tarjolla 90 minuutin maksimissaan 6 henkilön ryhmätreeniä, jonka hinta on 35 €/henkilö (Hinnasto N.d.). Lisäksi tarjolla on 3 päivää kestävä ryhmäkurssi, jonka kesto on 11 tuntia ja hinta 160 €/henkilö (Ratsastusjousiammunnan peruskurssi N.d.).

Etelä-Pohjanmaalla on tarjolla 2 tunnin ratsastusjousiammuntatreenejä ryhmätoteutuksena hintaan 40 €/henkilö (Palvelut ja hinnasto N.d.).

Uudellamaalla järjestetään kolmen tunnin kurssuja hintaan 50 €/henkilö (Kutsu N.d.).

Varsinais-Suomessa on tarjolla yksityistunteja sekä kotivalmennusta. Yksityistunnin kesto on 40 minuuttia ja maasta ammuttuna se on 45 €/henkilö kun taas selästä ammuttuna 70 €/henkilö. Kotivalmennukset kestävät 45 minuuttia ja maksavat 50 €/henkilö + matkakulut. (Valmennus N.d.)

Ratsastusjousiammunta tunneille ja kurseille voi olla nuoreen ikään tai seuran jäsenyyteen liittyviä alennuksia. Jos ratsastaja osallistuu tunnille tai valmennukseen omalla hevosella, vähenee hinnasta hevosvuokra, joka on noin 10 €.

7.7 Kyselyn tulokset ratsastusjousiammunnasta

Kysely toteutettiin Webropol-kyselynä, joka lähetettiin 11 yrittäjälle sähköpostitse. Vastaajia kyselyyn saatiin neljä. Tutkimustulokset perustuvat laadukkaisiin ammattilaisten vastauksiin, joita neljästä vastauksesta oli kolme.

7.7.1 Yritysten toiminta ja hevoset

Kyselyssä selvitettiin, onko yrityksellä muuta toimintaa ratsastusjousiammunnan lisäksi, jotta saatiin selville ratsastusjousiammunnan osuus yrityksen liiketoiminnassa. Kenelläkään vastanneella yritystoiminta ei koostunut pelkästään ratsastusjousiammunnasta. Muita toimintamuotoja vastaajilla olivat maastakäsittely, perinteinen ratsastuskoulutoiminta, kouluratsastus sekä working equitation eli työratsastus. Vastauksia haluttiin ammattilaisilta, joten kyselyssä selvitettiin yrittäjien kokemus toiminnan parissa. Vastanneista yhdellä oli kokemusta ratsastusjousiammunnasta 1-3 vuotta ja loput kaksi olivat vastanneet kokemusta kertyneen 4-6 vuotta.

Yritysten hevosten määrät vaihtelivat vastaajien kesken 4-12 välillä. Suomenhevosien osuus vastanneiden yritysten hevosmäärästä olivat 50 %, 33 % ja 16 %. Kaikki vastaajat olivat sitä mieltä, että suomenhevonen soveltuu ratsastusjousiammuntaan hyvin. Vastauksissa oli mainittu suomenhevosen monipuolisuus, hyvä työmoraali sekä nopea oppimiskyky.

7.7.2 Kouluttautuminen, motivaatio ja harrastusmahdollisuudet

Yrityksiltä kysyttiin heidän kouluttautumisestaan. Yksi kolmesta yrityksestä kertoi kouluttautumismahdollisuuksien olevan heikot ja loput kaksi vastaajaa eivät vastanneet kysymykseen. Kyselystä kävi ilmi, että lajin opettamiseen ei ole koulutusta. Valmentajat hakevat oppinsa kilpailuista ja muilta ammattilaisilta maailmalta. Kahdella vastanneella ratsastusjousiammuntaa opettaa ulkopuoliset ammattivalmentajat.

Kyselyssä selvitettiin, miksi yrittäjät haluavat harjoittaa ratsastusjousiammuntaa yritystoiminnassaan. Vastauksissa oli, että hevosten kanssa halutaan toimia kokonaisvaltaisesti ja totuttaa niitä eri asioihin. Toiminnassa halutaan poiketa perinteisistä lajeista ja monipuolistaa siten yrityksen liiketoimintaa.

Kyselyssä kysyttiin yrittäjien mielipidettä lajin harrastusmahdollisuuksista kuluttajan näkökulmasta. Yksi vastaajista koki harrastusmahdollisuuksien olevan hyvät ja loput kaksi vastaajaa kertoi niiden olevan huonot. Jälkimmäisistä vastauksista kävi ilmi, että ratsastusjousiammunnan koetaan olevan vielä uutta Suomessa, jonka takia sitä ei ole paljoa tarjolla.

7.7.3 Tarvittavia resursseja

Kyselyssä selvitettiin ratsastusjousiammuntaan tarvittavia resursseja. Vastauksissa kerrottiin toiminnan edellyttävän tilat, radat, maalitaulut, välineet sekä sopivat hevoset, joilla on kuntoa laukata useampi kierros, mutta osaavat myös rauhoittua raviin ja käyntiin. Lisäksi tarpeelliseksi koettiin osaaminen, taloudelliset resurssit, aika sekä verkostoituminen.

7.7.4 Liiketoiminta, tulot ja kustannukset

Yrityksiltä selvitettiin kyselyssä, mistä liiketoiminta lajin sisällä koostuu ja paljonko ovat toiminnan tulot ja kustannukset sekä mitä ne sisältävät. Tuloja on käsitelty tarkemmin hintaesimerkkien avulla työn aiemmassa vaiheessa ja kustannuksia käsitelään laajemmin myöhemmin. Vastaajien liiketoiminta ratsastusjousiammunnassa sisälsi vaihtelevasti niin tuntitoimintaa, leirejä, kursseja kuin hevosten ja tilojen vuokrausta. Vastaukset tuloista ja kustannuksista olivat vajanaiset, joten niistä ei saatu vertailukelpoisia arvoja, kun ei tiedetä tarkasti, mitä kerrotut summat sisältävät. Yksinkertaisesti tuloja kerrottiin olevan vähän ja kustannuksia paljon hevosten kalliin ylläpidon vuoksi.

7.7.5 Kilpailutoiminta ja tulevaisuuden näkymät

Kyselyn tuloksista kävi ilmi, että kaksi kolmesta yrityksestä on osallisena kilpailutoiminnassa. Kansallisissa kilpailuissa lähtömaksujen kerrottiin olevan 20 – 100 € ja palkintoina esinepalkinnot. Kansainvälisissä kilpailuissa lähtömaksujen arvioitiin olevan n. 300 €, joissa palkintoina ovat myös esinepalkinnot. MM-kilpailuissa kerrottiin olevan rahapalkintoja arviolta 1000 – 2000 €.

Yrittäjien näkökulmat tulevaisuuden näkymistä olivat yhteneväiset ja niiden perusteella ratsastusjousiammunnan suosio on isosti kasvussa.

8 Hevosen pidon kustannuksia

Hevosen hankintakustannukset vaihtelevat hevosen iän ja koulutuksen mukaan. Varsoja ja kouluttamattomia hevosia saa halvemmalla, mitä pidemmälle koulutettuja. Hevosen hinta voi vaihdella muutamasta tuhannesta jopa 10 000 euroon. Laadukkaammat hevoset maksavat enemmän ja halvemmilla hevosilla voi olla terveydellisiä ongelmia, joiden hoito voi tulla maksamaan myöhemmässä vaiheessa. (Hevosen hankkiminen N.d.)

Jos hevosta pidetään tallipaikalla, tulee maksaa tallivuokra, joka vaihtelee paikkakunnan ja tallin puitteiden mukaan n. 350 – 900 € kuukaudessa (Ratsuhevosen omistamisen kustannuksia N.d.). Jos hevosta pidetään omassa tallissa, tulee huomioida kulut sähköstä, vedestä, lantahuollosta, tarhoista kuivikkeista sekä muista puitteista mm. kentästä ja sosiaalityloista sekä tilojen kunnossapidosta (Hevosen pidosta aiheutuvat kustannukset N.d.).

Omistajan niin halutessaan hevoselle voidaan hankkia vakuutus, joihin tulee myös varata rahaa. Hevosen ruokintaan menevät kulut vaihtelevat käytettävien rehujen mukaan. Eläinlääkärikuluihin voi mennä vuodessa noin 500 – 1000 €. Vaikka hevonen ei tarvitsisi sairauksien tai tapaturmien takia eläinlääkäreitä, tulee sen hampaita raspata ja rokotukset pitää ajan tasalla. Hevonen tarvitsee myös varusteita, joita ovat mm. riimut, loimet, suitset ja satula. Tarvittavat varusteet vaihtelevat hevosen käyttötarkoituksen mukaan ja varusteille kannattaakin varata vuodeksi jokin rahasumma. Hevosten kaviot vuolla säännöllisesti. Normaalisti vuoluväli on noin 6 – 8 viikkoa, mutta se voi vaihdella hevoskohtaisesti. Jos hevoset kengitetään vuolun yhteydessä, maksaa vuolu + kengitys n. 70 – 140 euroa. Lisäksi on muuttuvia kuluja, jotka vaihtelevat hevosen käytön mukaan, esim. valmennukset. (Ratsuhevosen omistamisen kustannuksia N.d.)

Lisäksi yritystoiminnassa kuluja kertyy mm. kirjanpidosta, laskutuksista, markkinoinnista ja yritystoiminnan kehittämisestä.

9 Johtopäätökset

Vastauksien saaminen kyselyyn oli haastavaa. Ajankohtana kesä ei ollut paras mahdollinen kyselyjen lähettämiseen, sillä useilla talleilla pyörii kesäleirit, rehunteko ja kesälomat. Alun alkaen kysely lähetettiin 20 yrittäjälle sekä vastaamiseen etsittiin halukkaita Suomenhevonen paras hevonen -ryhmän kautta. Kaiken kaikkiaan kyselyä lähetettiin 40 kappaletta, johon vastauksia saatiin 7. Loput 4 vastausta saatiin Suomenhevonen paras hevonen -ryhmän ja puhelinhaastattelujen avulla. Laadukkaita kokeneiden ammattilaisten vastauksia oli näistä 9, joihin tutkimustulokset perustuvat.

Green Care -toimintaa harjoitettiin niin päätoimisena kuin sivutoimisena. Yhdellä vastaajista yrityksen toiminta perustui pelkästään Green Care -toimintaan, kun kahdella muulla vastaajalla yrityksen liiketoiminta koostui muistakin toimintamuodoista.

Green Care -toimintaan liittyy paljon eri palvelumuotoja ja toimintaa on helppo muokata omannäköiseksi. Erilaisia palvelumuotoja olivat muun muassa erilaiset hevoset, ratsastus sekä talliympäristössä toimiminen. Myös edellä mainittujen palvelumuotojen sisältö vaihteli yrityskohtaisesti. Kouluttautumista Green Care -toimintaan löytyi paljon. Kaikki vastaajista kokivat koulutusmahdollisuuksien olevan erinomaiset. Tutkimuksessa selvisi, että tietoisuutta Green Care -toiminnasta halutaan lisätä. Toiminnan avulla kuluttajalle saadaan luotua uusia elämyksiä ja yrityksen liiketoiminnasta saadaan monipuolisempaa. Hyvinvointi on kasvava ala, joten Green Care -toiminnan positiiviset vaikutukset hyvinvointiin johtavat varmasti kysynnän kasvuun myös tulevaisuudessa. Kyselyssä nousi esille Green Care -toiminnan rahoituspuoli. Kuntien ja sosiaalitoimien tulisi aktiivisesti lähteä rahoittamaan tätä hyvinvoinnille positiivista toimintaa.

Tutkimustuloksista selvisi, että kahdella vastanneista yrityksistä lännenratsastus oli päätoimista ja yhdellä sivutoimista. Liiketoiminta lännenratsastuksessa koostui hevosten ja tilojen vuokrauksesta sekä valmentamisesta. Yhdellä vastaajista valmentamisen hoiti ulkopuolinen ammattilainen, jolloin yritykseltä vuokrattiin hevoset ja tilat. Kilpailutoimintaa ei ollut vastanneilla yrityksillä. Kouluttautumista lännenratsastuksen valmentajaksi on Suomessa muutamia. Lännenratsastuksesta koetaan olevan hyötyä kommunikaatio-ongelmissa hevosen ja ihmisen välillä, sillä lajiin kuuluu myös

maastakäsin työskentely, jolla saadaan parannettua kommunikaatiota. Motivaationa toimi halu auttaa ihmisiä sekä tuoda yrityksen liiketoimintaan monipuolisuutta. Lännenratsastus koettiin myös hevosystävällisenä vaihtoehtona, jossa hevosen ja ihmisen yhteistyötä hiotaan lempeästi. Tutkimustuloksista selvisi, että lännenratsastukselle on kysyntää, mutta niin sanottu alkuinnostus alkaa olla ohitse.

Ratsastusjousiammunta on vielä kohtalaisen uutta Suomessa, joten sitä ei ole paljoa tarjolla. Kysyntä ei myöskään ole vielä suurta, jonka takia ratsastusjousiammunta oli kyselyn tulosten perusteella osana yritysten liiketoimintaa muiden toimintamuotojen lisäksi. Ratsastusjousiammunnalla halutaan tuoda liiketoimintaan monipuolisuutta. Lajissa hevoset oppivat sietämään erilaisia ärsykeitä, joka voi vähentää myös mahdollisia vaaratilanteita. Ratsastusjousiammunnan suosio on kasvussa sen tullessa koko ajan tutummaksi hevosharrastajien ja yrittäjien keskuudessa. Kouluttautumismahdollisuudet ovat Suomessa olemattomat. Opit valmentajaksi täytyy hakea muilta lajin ammattilaisilta, kisoista sekä ulkomailta.

Tutkimuksen tulokset vahvistivat mielikuvan monipuolisesta suomenhevosesta oikeaksi. Yrittäjien mukaan suomenhevonen soveltui hyvin niin Green Care -toimintaan, lännenratsastukseen kuin ratsastusjousiammuntaan. Lännenratsastuksen osalta kävi ilmi, että suomenhevonen ei ole rakenteeltaan potentiaalisin pidemmälle kisatessa, mutta matalammalla tasolla se sopii lajiin hyvin. Rodun yksilöitä kuvailtiin lempeiksi, avoimiksi, rauhallisiksi, työteliäiksi, oppivaisiksi sekä tasaiset askellajit omaaviksi.

10 Pohdinta

Opinnäytetyöprosessi oli mielenkiintoinen ja opettavainen. Aiheena suomenhevonen on itselle tärkeä harrastuksen parista. Tutkimustulosten myötä ajatus monipuolisesta suomenhevosesta vain vahvistui. Suomenhevosen monipuolisuudesta itsessään on tehty aiempia tutkimuksia, mutta juuri tässä työssä käytyjä toimintamuotoja ei ole käsitelty niin paljoa.

Työn toimeksiantajan halusta mukaan otettiin liiketoiminnallinen näkökulma, joka toi mukavan lisän ja mahdollisti eri liiketoimintamuotojen jakamisen yrittäjille. Maaseudun rakennemuutoksen edessä oleville yrittäjille on tärkeää jakaa ideoita ja tietoa

uuden asian edessä. Maatalous on monelle elämäntapa, jonka vaihtuminen muunlaiseksi liiketoiminnaksi voi olla monelle kova paikka. Tästä syystä oli mahtavaa yrittää vaikuttaa omalta osalta yrittäjien ahdinkoon antamalla heille ajatuksia liiketoimintaideoista.

Alun alkaen työtä alettiin tekemään viidestä eri toimintamuodosta, mutta työtä aloittaessa todellisuus iski vasten kasvoja työmäärän suhteen. Yhteistuumin toimeksiantajan ja ohjaajan kanssa päätimme rajata opinnäytetyön koskemaan käsiteltyjä kolmea toimintamuotoa. Jälkikäteen tehtyyn rajaukseen vaikuttivat myös kyselyyn saatujen vastausten määrä. Niin kuin aiemmin tuli esiin, oli ajankohtana kesä huono tällaiselle kyselylle. Jotta yhteen kyselyyn saatiin tiivistettyä kolmen eri toimintamuodon tutkiminen, täytyi sen koostua suurimmaksi osaksi avoimista kysymyksistä. Avoimet kysymykset vievät yrittäjältä enemmän aikaa, kun vastaukset täytyy pohtia ja kirjoittaa itse. Tämä vaikutti varmasti osaltaan saatujen vastausten määrään.

Green Care -toiminta on ollut hyvinvoinnille hyödyllistä ja tulee olemaan sitä tulevaisuudessakin. Aiheesta on paljon tietoa ja tutkimuksia, mutta jos sitä saataisiin tuotua paremmin kuluttajien tietoisuuteen, voisi kysyntä kasvaa vieläkin enemmän. Ihmiset tarvitsevat jonkun paikan, jossa he voivat lieventää stressiä ja kerätä voimia tulevaan. Koska Green Care -toiminnan suosio on kasvussa, on toimintaa harjoittaville yrittäjille tulevaisuudessa varmasti tarvetta.

Lännenratsastuksen paremmat harrastusmahdollisuudet voisivat lisätä lajin kysyntää. Lännenratsastusta tarjoavia yrityksiä ei ole joka puolella Suomea, joka hankaloittaa lajin aloittamista. Uudet palvelumuodot voisivat nostattaa myös lajin kysyntää ja kannattavuutta. Tutkimuksen perusteella palvelut koostuivat lähinnä hevosten vuokrauksesta ja valmentamisesta. Green Care -toiminnassa taas oli tarjolla paljon erilaisia palvelumuotoja.

Ratsastusjousiammunnan osalta lajin koko ajan lisääntyvä tunnettavuus kasvattaa kiinnostuneiden harrastajien ja yrittäjien määrää. Suomessa ratsastusjousiammunta on ainoita sellaisia lajeja, jossa ratsastukseen on yhdistetty jokin toinen laji, joka tässä tapauksessa on jousiammunta. Tällainen uutuus herättää varmasti ihmisissä kiinnostusta.

Opinnäytetyössä käsiteltävät toimintamuodot eivät olleet itselleni entuudestaan tuttuja, joka näkyi tietoperustan kokoamisen työmäärässä. Jos tekisin työn uudelleen, valitsisin yhden toimintamuodon, johon saisin laitettua kaiken työpanokseni. Yhden toimintamuodon tutkiminen olisi mahdollista tehdä yksinkertaisemmalla kyselyllä, joka voisi puolestaan lisätä vastaajien määrää.

Työstä olisi mielenkiintoista tehdä vastaavanlainen tutkimus kuluttajan näkökulmasta. Olisi kiinnostavaa tietää, miten kuluttajat kokevat suomenhevosen monipuolisuuden, mitä palveluita he lajien parista kaipaavat ja paljonko he olisivat valmiita maksamaan palveluista.

Lähteet

- Artz, B & Davis, D, B. 2017. Green Care: A review of the benefits and potential of animal-assisted care farming globally and in Rural America. PubMed Central verkkosivujen artikkeli. Viitattu 11.11.2020.
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5406676/>
- Cardehumman hinnasto. N.d. Cardehumma yrityksen verkkosivut. Viitattu 24.11.2020. <http://www.cardehumma.fi/hinnasto/>
- Centered riding inc. Finland. N.d. Centered riding Finland ry:n verkkosivut. Viitattu 6.12.2020. <http://www.centeredridingfinland.fi/>
- Centered Riding -ohjaajakurssi. 2018. Millcheek Ranchin Facebooksivut.
- Centered riding open clinic. 2018. Ypäjän Hevosopiston verkkosivut. Viitattu 25.11.2020. <https://www.hevosopisto.fi/tapahtuma/centered-riding-open-clinic/>
- Green Care. N.d. Green Care Finland Ry:n verkkosivut. Viitattu 2.5.2020.
<https://www.gcfinland.fi/green-care-/>
- Green Care -laatumerkkien esite. N.d. Green Care Finland ry:n verkkosivut. Viitattu 3.12.2020. <https://www.gcfinland.fi/laatu/green-care--laatumerkkien-hakuprosessi/>
- Green Care -laatumerkkien hakuprosessi. N.d. Green Care perusteet, verkkokurssi. 2020. Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian verkkosivut. Viitattu 24.11.2020.
<https://www.gradia.fi/green-care-perusteet-verkkokurssi/s240303>
- Eläinavusteinen toiminta. 2020. Hoivapalvelut Onnenpisara yrityksen verkkosivut. Viitattu 24.11.2020. <https://www.onnenpisara.fi/>
- Eläinavusteiset menetelmät. N.d. Green Care. Green Care Finland Ry:n verkkosivut. Viitattu 30.8.2020. <https://www.gcfinland.fi/green-care-/menetelmat/elainavusteiset-menetelmat/>
- Eskola, A. Heilakka, N. Kaunisto, S & Kesti, N. N.d. Hevoskulttuurin muutos Suomessa. Maataloushistoria. Virtuaalinen oppimisympäristö. Muastialan opetusmaatila. Viitattu 17.11.2020.
http://www.virtuaali.info/opetusmaatilat/index.php?tila_id=1&ohjemappi&kategoria_id=288&kortti=3253
- Hankimo, O., Pesonen, H., Pesonen, R. & Pystynen, V. 2007. Suomenhevosen taival. Liinaharja. Kustannusosakeyhtiö Otava.
- Harju, M. 2020. Eläinavusteisen hyvinvointipalvelun toteuttaminen. Ylä-Savon ammattipiston verkkosivut. Viitattu 2.12.2020.
<https://www.ysao.fi/Suomeksi/Kampanjasivut/Elainavusteisen-hyvinvointipalvelun-toteuttaminen>
- Heikkinen, J. 2019. Suomenhevosen asema Lapin hevosmatkailussa. Opinnäytetyö. Lapin Ammattikorkeakoulu. Viitattu 27.4.2020.
<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/170153/Opinn%c3%a4ytety%c3%b6%20-%20Suomenhevo-sen%20asema%20Lapin%20hevosmatkailussa%20pdf.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

- Hepokuuselan heppatuokiot. N.d. Hepokuusela yrityksen verkkosivut. Viitattu 24.11.2020. <https://hepokuusela.fi/heppatuokio/>
- Hevoselämykset ja Green care. N.d. Onnenhevokset yrityksen verkkosivut. Viitattu 24.11.2020. <https://www.onnenhevokset.fi/hevoselaemykset-ja-green-care>
- Hevosen hankkiminen. N.d. Suomen hevosomistajien keskusliitto Ry:n verkkojulkaisu. Viitattu 10.1.2021. <https://www.shkl.net/omistaminen/hevosen-hankkiminen/>
- Hevosen pidosta aiheutuvat kustannukset. N.d. Suomen Hippos Ry:N verkkojulkaisu. Viitattu 10.1.2021. https://www.hippos.fi/rekisterointi_ja_omistaminen/hevosen_hyvinvointi/hevosen_hankinta/hevosen_pidosta_aiheutuvat_kustannukset
- Hevoskannan kehitys maassamme 1910-2016. N.d. Hippos. Viitattu 25.3.2020. https://www.hippos.fi/files/13835/hevoskannan_kehitys_1910-2016.pdf
- Hinnasto. N.d. Hevospalvelut Puusaari yrityksen verkkosivut. Viitattu 24.11.2020. <https://hevospalvelu-puusaari.webnode.fi/tuotteet/>
- Hinnasto. N.d. Horse Hill yrityksen verkkosivut. Viitattu 24.11.2020. <https://horsehill.fi/hinnasto/>
- Hinnasto. N.d. Lintulan Hevostila yrityksen verkkosivut. Viitattu 25.11.2020. <http://www.hevostila.fi/hinnasto.html>
- Hinnasto. N.d. Niemenpellon talli verkkosivut. Viitattu 24.11.2020. <https://www.niemenpellontalli.fi/ratsastus/hinnasto>
- Hinnat HPT Hevostaitokeskuksessa. N.d. Yrityksen verkkosivut. Viitattu 25.11.2020. <https://www.hevostaitokeskus.fi/hinnasto/>
- Hinnat. N.d. Hiekan Western –talli yrityksen verkkosivut. Viitattu 25.11.2020. <https://sites.google.com/view/westerntraining/hinnat>
- Hämäläinen, P. 2015. Kognitio. Neuroliiton julkaisu. Viitattu 30.8.2020. https://neuroliitto.fi/wp-content/uploads/Kognitio-opas2015_tuloste.pdf
- Iberico, K. 2016. Ratsastusjousiammunta – FAQ. Katariinan tallikamarissa blogi. Viitattu 18.9.2020. <http://ratsailla.blogspot.com/2016/12/ratsastusjousiammunta-faq.html>
- Jäsenmaksut. N.d. Yhdistys. Green Care Finland ry:n verkkosivut. Viitattu 3.12.2020. <https://www.gcf Finland.fi/yhdistys/jasenmaksut/>
- Kananen, J. 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas. Jyväskylän Ammattikorkeakoulun julkaisuja.
- Kansainväliset kilpailusäännöt. N.d. Suomen Ratsastusjousiampujain Liitto Ry:n verkkosivut. Viitattu 2.5.2020. <https://srjl.fi/kansainvaliset-kilpailusaannot/>
- Kesäohjelma 2020 – muokkautuu tilanteen mukaan. 2020. Rautalammin Ratsupalvelut Oy:n verkkosivut. Viitattu 25.11.2020. <https://www.rautalamminratsastuskeskus.fi/24>

- Kononen, S. 2016. Suomenhevonen-single. Huojuvalato yhtyeen verkkosivut. Viitattu 5.11.2020. <https://www.huojuvalato.net/23307>
- Kutsu. N.d. Perrier-talli yrityksen verkkosivut. Viitattu 25.11.2020. http://www.perriertalli.fi/ep/tiedostot/kUTSU_RATS.JOUSIAMMUNTA.pdf?fbclid=IwAR3fG4IXtdKAz9sGoCZVhOraYnDOqz7bJHBgT6dWBIRRJtMQCneHPKtVoww
- Kuukasjärvi, N. 2020. Ennätyskesä takana: 1100 syntynyttä suomenhevosvarsaa. Hevossydän-juttusarjan julkaisu. Suomen Hippos ry:n verkkosivut. Viitattu 16.11.2020. https://www.hippos.fi/raviurheilu/raviurheilu_lajina/hevossydan-juttusaria/ennatyskesa_takana_1100_syntyntta_suomenhevosvarsaa.22432.news
- Kyyrä, J. 2020. Maatilojen määrä vähenee – suuria tiloja aiempaa enemmän. Luonnonvarakeskuksen julkaisuja. Viitattu 30.12.2020. <https://www.luke.fi/uutinen/maatilojen-maara-vahenee-yha-suuria-tiloja-aiempaa-enemman/>
- Laatumerkkiesitteet ja roll upit. Green Care Finland ry:n verkkosivut. Viitattu 3.12.2020. <https://www.gcfinland.fi/laatu/laatumerkkiesitteet-ja-roll-upit/>
- Liiketoimintaosaaminen. N.d. Oppimateriaali. Jyväskylän Ammattikorkeakoulu. Viitattu 2.5.2020. <https://optima.jamk.fi/learning/id2/bin/user?rand=29762>
- Luonnon merkitys hyvinvoinnille. N.d. Green Care. Green Care Finland Ry:n verkkosivut. Viitattu 30.8.2020. <https://www.gcfinland.fi/green-care-vaikuttavuus/luonnon-terveytta-edistavat-vaikutukset/>
- Luonnosta hyvinvointia ja palveluita: Green Care ja Blue Care. 2020. Satakunnan ammattikorkeakoulu. Meerkadon verkkosivut. Viitattu 24.11.2020. <https://meerkado.fi/apply/2559053/luonnosta-hyvinvointia-ja-palveluita-green-care-ja-blue-care>
- Luontohoiva-ohjaajakoulutus. 2020. Snellman-kesäyliopiston verkkosivut. Viitattu 2.12.2020. <https://snellman-kesayliopisto.mobie.fi/zine/95/article-44605>
- LuontoVoiman vai Luontohoivan laatumerkki. N.d. Green Care Finland ry:n verkkosivut. Viitattu 1.12.2020. <https://www.gcfinland.fi/laatu/luontovoiman-vai-luontohoivan-laatumerkki/>
- Lännenratsastus. N.d. Suomen Ratsastajainliiton verkkosivut. Viitattu 2.5.2020. <https://www.ratsastus.fi/lajit/lannenratsastus/>
- Lännenratsastuslajit. N.d. Lännenratsastus. Suomen ratsastajainliiton verkkosivut. Viitattu 4.12.2020. <https://www.ratsastus.fi/lajit/lannenratsastus/lannenratsastuslajit/>
- Maastoratsastus. N.d. Hyvinvointi Ranch Huminalehto yrityksen verkkosivut. Viitattu 25.11.2020. <http://www.huminalehto.com/hevostila/hevostila/maastoratsastus/>
- Maatalous- ja puutarhayritysten lukumäärä muuttujina Vuosi, ELY-keskus ja Tuotantosuunta. 2010-2019. Tilastotietokanta. Luonnonvarakeskus. Viitattu 15.1.2021. http://statdb.luke.fi/PXWeb/pxweb/fi/LUKE/LUKE_02%20Maatalous_02%20Rakenne_02%20Maatalous-%20ja%20puutarhayritysten%20rakenne/03_Maatalous_ja_puutarhayrit_lkm_tuota

[ntos ELY.px/table/tableViewLayout1/?rxid=773c9f49-0e16-423b-ae74-5c16b9b6549f](https://www.gcf Finland.fi/green-care-/menetelmat/maatilan-kaytto/)

Maatilojen käyttö. N.d. Green Care. Green Care Finland Ry:n verkkosivut. Viitattu 30.8.2020. <https://www.gcf Finland.fi/green-care-/menetelmat/maatilan-kaytto/>

Monialainen Green Care. 2020. Seinäjoen ammattikorkeakoulun verkkokurssi. Viitattu 24.11.2020. <https://www.seamk.fi/hakijalle/avoin-amk/laajat-opintokokonaisuudet/monialainen-green-care-10-op/>

Nuutinen, K. 2011. Suomenhevonen metsätyössä. Matka historiasta nykypäivään. Opinnäytetyö. Mikkelin Ammattikorkeakoulu. Viitattu 27.4.2020. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/26608/NuutinenKirsiSuomenhevo-nemetsatyossa.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Palvelut ja hinnasto. N.d. Ratsastuskoulu kipinä yrityksen verkkosivut. Viitattu 25.11.2020. <http://www.ratsastuksenkipina.fi/products.html>

Partanen, R. 2018. Karjalajit. Savonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetyö. Viitattu 6.12.2020. <https://karjalajit.wordpress.com/karjalajit/teamsorting/>

Perusteet. 2006. Stone Eagle Ranch Oy:n verkkosivut. Viitattu 6.12.2020. <http://www.kolumbus.fi/carata.akerlund/perusteet.html>

Pitkänen, S. 2013. Suomenpienhevonen palvelee hyvin valjakkoajossa. Lehtiartikkeli. Maaseudun tulevaisuus. Viitattu 2.5.2020. <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/maaseutu/suomenpienhevonen-palvelee-hyvin-valjakkoajossa-1.43940>

Puutarhan käyttö. N.d. Green Care. Green Care Finland Ry:n verkkosivut. Viitattu 30.8.2020. <https://www.gcf Finland.fi/green-care-/menetelmat/puutarhan-kaytto/>

”PÄMÄ” -hanke Päämäärätietoisesti uutta liiketoimintaa Pohjoiseen Keski-Suomeen. 2019-2020. Hankesuunnitelma.

Ratsastusjousiammunnan peruskurssi. 2020. Niemenpellon talli yrityksen verkkosivut. Viitattu 25.11.2020. <https://www.niemenpellontalli.fi/kurssit/ratsastusjousiammunta>

Ratsastusjousiammunta. N.d. Equestrian Martial Arts Club ry:n verkkosivut. Viitattu 15.9.2020. <http://equestrianmartialarts.fi/toiminta/ratsastusjousiammunta/>

Ratsastusjousiammunta. N.d. Suomen Ratsastusjousiampujain Liitto Ry:n verkkosivut. Viitattu 2.5.2020. <https://srjl.fi/>

Ratsuhevosen omistamisen kustannuksia. N.d. Suomen Hevosomistajien Keskusliitto Ry:n verkkojulkaisu. Viitattu 10.1.2021. <https://www.shkl.net/omistaminen/ratsuhevosen-omistamisen-kustannuksia/>

Rensburg, D. 2019. The tower style. Mounted Archery Association of South Africa verkkosivut. Viitattu 26.12.2020. <https://www.mountedarcheryassociation.co.za/hungarian-style>

Rensburg, D. 2019. The Korean Style. Mounted Archery Association of South Africa verkkosivut. Viitattu 26.12.2020. <https://www.mountedarcheryassociation.co.za/korean-style>

- Rensburg, D. 2019. The Polish/Hunt Style. Mounted Archery Association of South Africa verkkosivut. Viitattu 26.12.2020. <https://www.mountedarcheryassociation.co.za/polish-hunt-style>
- Rimpiläinen, L. 2020. Hevospalvelujen tuottaja – hevosavusteiset palvelut. Green Care Finland ry:n tiedosto. Viitattu 2.12.2020. https://www.gcfinland.fi/tiedostopankki/872/341-3-1-9ib_Hevospalvelujen-tuottaja.pdf
- SM-kilpailut. N.d. Suomen Ratsastusjousiampujain Liitto ry:n verkkosivut. Viitattu 3.1.2021. <https://srjl.fi/sm-kilpailut/>
- Sontrop, P. N.d. What is Horse Archery. Archershubin verkkosivut. Viitattu 28.12.2020. <https://archershub.com/what-is-horse-archery/>
- Suomenhevonen. N.d. Hippos. Viitattu 27.3.2020. https://www.hippos.fi/jalostus_ja_nayttelyt/yleista_jalostuksesta/kantakirjarodut/suomenhevonen
- Suomenhevonen. 2017. Suomenratsut Oy:n verkkosivut. Viitattu 27.4.2020. <https://suomenratsut.fi/suomenhevonen/>
- Suomi Cup 2020. 2020. Suomen Ratsastusjousiampujain Liitto ry. Viitattu 2.1.2021. <https://srjl.fi/suomi-cup-2020/>
- Syntyneet varsat lukuina. 2016. Hippos. Viitattu 25.3.2020. https://www.hippos.fi/files/4807/Syntyneet_varsat.pdf
- Söderlund, S. 2010. Suomenhevoskopuluttajan profiili. Opinnäytetyö. Hämeen Ammattikorkeakoulu. Viitattu 27.4.2020. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/14782/Sanna_Soderlund_Suomenhevoskopuluttajan_profiili.pdf?sequence=2&isAllowed=y
- Thuneberg, T., Viikilä, H. & Välihalo, L. 2008-2012. Hevosen värit. Hämeen ammattikorkeakoulu Biotalousalan KT:n verkkosivut. Viitattu 30.11.2020. <https://sites.google.com/site/suomenhevonenhamk/home>
- Timonen, J. 2017. Suomenhevonen oli kunniakas sotahevonen. Suomenhevosliitto ry:n verkkosivut. Viitattu 10.11.2020. <https://suomenhevosliitto.fi/2017/03/28/suomenhevonen-oli-kunniakas-sotahevonen/>
- Tuloksia. N.d. Western Riders Finland ry:n verkkosivut. Viitattu 25.11.2020. <https://westernriders.fi/tuloksia>
- Valmennus. N.d. Iberico yrityksen verkkosivut. Viitattu 24.11.2020. <https://iberico.fi/opetus/>
- Vehmasto, E. 2014. Green Care -toimintatavan suuntaviivat Suomessa. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen julkaisu. Viitattu 30.8.2020. <https://jukuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/482161/mttkasvu20.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Virtanen, O. 2019. Tutustu lännenratsastukseen -opas. Savonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetyö. Viitattu 6.12.2020.

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/171296/Virtanen_Outi.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Voimaa ja virkistystä. N.d. Rantakorven tila yrityksen verkkosivut. Viitattu 24.11.2020. <http://rantakorpi.fi/kuntouttava-toiminta-maatilalla/voimaa-ja-virkistysta/>

Wilma Western hinnasto. N.d. Wilma Western yrityksen verkkosivut. Viitattu 25.11.2020. <http://wilmawestern.fi/hinnasto/>

Yhdistys. N.d. Green Care Finland ry:n verkkosivut. Viitattu 24.11.2020. <https://www.gcfinland.fi/yhdistys/>

Yksilöllinen. Urheilullinen. Suomalainen. N.d. Suomenhevonen. Suomen Hippos ry:n verkkosivut. Viitattu 11.11.2020. https://www.hippos.fi/jalostus_ja_nayttelyt/yleista_jalostuksesta/kantakirjarodut/suomenhevonen/kayttomuodot

Liitteet

Liite 1. Kyselylomake

Suomenhevosen eri käyttömuotoja liiketoiminnallisesta näkökulmasta

1. Yhteystietosi

Yrityksen nimi	<input type="text"/>
Puhelinnumero	<input type="text"/>
Lähiosoite ja postitoimipaikka	<input type="text"/>
Sähköpostiosoite	<input type="text"/>

2. Yrityksen toiminta. *

- Maastotaitoratsastus ja -ajo
- Ratsastusjousiammunta
- Lännenratsastus
- Green Care -toiminta
- Matkaratsastus
- Muu, mikä?

Valitse enintään 6 vaihtoehtoa

Valitut vaihtoehdot: 0

3. Kuinka paljon yrityksellä on käytössään hevosia ja kuinka suuri osa koostuu suomenhevosista?

4. Missä 2. kohdan lajeissa yritykselläsi on käytössä suomenhevosia? Millainen on suomenhevosen soveltuvuus toimintaan? *

5. Kokemuksesi toiminnan parissa vuosina. Jos kysymyksessä 2 on tehty useampia valintoja, tulisi tekstikenttään laittaa selite, mitä lajeja tulevilla valinnoilla tarkoitetaan. *

- 1-3 vuotta
- 4-6 vuotta
- 7-9 vuotta
- 10 vuotta tai sitä enemmän
- En halua vastata

6. Kuinka olet kouluttautunut lajin pariin? Entä millaisissa hintaluokissa koulutukset liikkuvat? *

7. Millaiset kouluttautumismahdollisuudet yrittäjillä on toiminnan pariin? *

- Erinomaiset
- Hyvät
- Heikot
- Olemattomat
- En halua vastata

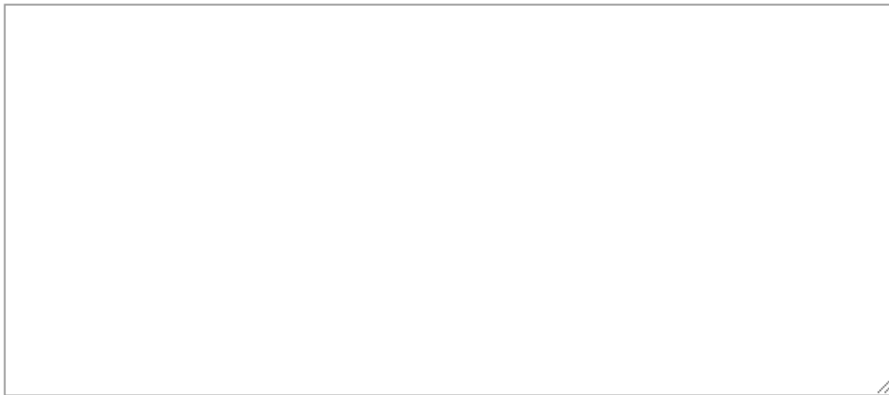
8. Millaiset ovat toiminnan harrastusmahdollisuudet? *

- Erinomaiset, miksi?
- Hyvät, miksi?
- Heikot, miksi?
- Olemattomat, miksi?
- En halua vastata

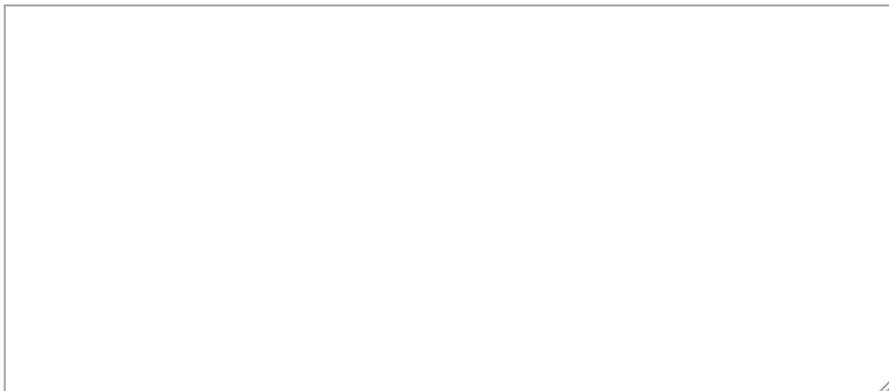
9. Mistä koostuu harjoittamasi/harjoittamiesi suomenhevosen eri käyttömuotojen liiketoiminta? *

A large, empty rectangular text box with a thin black border, intended for the respondent to provide an answer to question 9. A small diagonal slash icon is visible in the bottom right corner of the box.

10. Miksi haluatte harjoittaa juuri kyseistä/ kyseisiä lajeja ja minkä takia kyseiset lajit ovat teille tärkeitä? *

A large, empty rectangular text box with a thin black border, intended for the respondent to provide an answer to question 10. A small diagonal slash icon is visible in the bottom right corner of the box.

11. Mitä resursseja liiketoiminnan harjoittaminen vaatii? *

A large, empty rectangular text box with a thin black border, intended for the respondent to provide an answer to question 11. A small diagonal slash icon is visible in the bottom right corner of the box.

12. Mistä kyseessä olevan lajin liiketoiminnan tulot koostuvat ja paljonko ne ovat keskimäärin? *

13. Mistä liiketoiminnan kustannukset muodostuvat ja paljonko ne ovat keskimäärin? *

14. Kilpaillaanko toiminnan parissa? Jos kilpaillaan, mitkä ovat kilpailumaksujen ja palkintojen arvot? *

15. Millaiset ovat toiminnan tulevaisuuden näkymät? *

16. Oletko käytettävissä mahdollisten lisäkysymysten osalta sähköpostitse tai puhelimitse? *

- Kyllä
- En
- En halua vastata

17. Vapaa sana, mitä haluaisit vielä kertoa tai lisätä?